

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ

**ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

**<ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ >**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Εισηγητή: <ΕΥΘΥΜΙΑ ΜΠΟΡΜΠΟΥΔΑΚΗ Α.Μ 4476>

Επιβλέπων: <Κ. ΧΑΤΖΑΚΗ ΜΑΡΙΑ >

<2010>

©

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Εισαγωγή

1. Κεφάλαιο Πρώτο : Πάγιο Ενεργητικό

1.1 Τι Ορίζεται ως Πάγιο Ενεργητικό

1.2 Πως Ορίζεται και Λειτουργεί το Πάγιο Ενεργητικό στις Επιχειρήσεις

1.3 Ποιες οι Βασικές Αρχές του Παγίου Ενεργητικού και Αλληλένδετα Σημεία που Εντοπίζονται

1.3.1 Κυκλοφορούν Ενεργητικό στις Επιχειρήσεις

1.3.2 Αποθέματα

1.3.3 Λογαριασμοί και Χρηματοοικονομικοί Δείκτες που Επηρεάζονται

1.3.4 Εισπρακτέοι Λογαριασμοί (Πελάτες - Χρεώστες)

1.3.5 Χρεόγραφα και Χρηματικά Διαθέσιμα -Μετρητά και Ισοδύναμα Μετρητών

1.4 Πως η Κάθε Επιχείρηση θα Πρέπει να Προστατεύει το Πάγιο Ενεργητικό της

1.4.1 Έλεγχος Παγίου Ενεργητικού σε Επιχειρήσεις

1.4.2 Αναγκαιότητα Εσωτερικού Ελέγχου Φορολογικής Πολιτικής στις Επιχειρήσεις για Προσδιορισμό Πάγιου Ενεργητικού

1.4.3 Βασικές Αρχές και Βασικοί Κανόνες του Εσωτερικού Ελέγχου των Παγίων Ενεργητικών των Επιχειρήσεων

2. Κεφάλαιο Δεύτερο : Πάγιο Ενεργητικό και Σύγκριση Διεθνούς Πρακτικής και Ελληνικής Νομοθεσίας

2.1 Ελληνική Νομοθεσία για το Πάγιο Ενεργητικό

2.2 Διεθνής Νομοθεσία για το Πάγιο Ενεργητικό

2.3 Σύγκριση Ελληνικής και Διεθνής Νομοθεσίας

3. Κεφάλαιο Τρίτο : Αποσβέσεις Παγίου Ενεργητικού

3.1 Η Έννοια της Απόσβεσης

3.2 Απόσβεση Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων

3.3 Παράγοντες και Διενέργεια Απόσβεσης

4. Κεφάλαιο Τέταρτο : Μεθοδολογία και Τρόπος Συλλογής Πηγών και Πληροφοριών Εκπόνησης Πτυχιακής Εργασίας

4.1 Συλλογή Δεδομένων

4.2 Δευτερεύων Δεδομένα

4.3 Ανάλυση Δεδομένων

Επίλογος

Βιβλιογραφία

Ευχαριστίες

Ένα πολύ μεγάλο ευχαριστώ στη Καθηγήτρια Μου και επιβλέπουσα της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας Κα. Χατζάκη Μαρία για την πολύ μεγάλη βοήθεια της κατά την διάρκεια της έρευνας μου. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω όλους τους ειδικούς αλλά και εκείνους που ασχολούνται με το θέμα της περιγραφής και διερεύνησης του Παγίου Ενεργητικού στις επιχειρήσεις και αντίστοιχες συγκρίσεις διεθνούς πρακτικής και της Ελληνικής Νομοθεσίας και προσέφεραν σημαντικές πληροφορίες για την ερμηνεία και λειτουργία των όρων και μεγεθών αυτών στην Ελληνική αγορά καθώς επίσης και με τον τρόπο όπου οι αρμόδιες οικονομικές αρχές στην Ελλάδα προσπαθούν να αντιμετωπίζουν το φαινόμενο των παγίων ενεργητικών και τι γίνεται βέβαια στις περιπτώσεις οικονομικών ελέγχων των διαφόρων επιχειρήσεων.

Επιπλέον θα ήθελα να δηλώσω ότι είμαι ευγνώμων στο προσωπικό των διαφόρων εταιριών και οργανισμών που ασχολούνται με αυτού του είδους την θεματολογία, για την απεριόριστη παροχή πληροφοριών σχετικά με τις μορφές και τρόπους ελέγχου του παγίου ενεργητικού των επιχειρήσεων στην Ελλάδα και πως το κράτος προσπαθεί να ελέγχει και να εμποδίζει τυχόν παρατυπίες στις συγκεκριμένες δραστηριότητες.

Τέλος, θα επιθυμούσα να αποστείλω τις ευχαριστίες μου στα μέλη της οικογενείας μου αλλά και τους φίλους μου, οι οποίοι όλο αυτόν τον καιρό της προετοιμασίας της συγκεκριμένης εργασίας αλλά και έρευνας με στήριξαν σε υπέρτατο βαθμό.

Εισαγωγή

Όλα τα προηγούμενα χρόνια που ακολούθησαν, οι διάφοροι οικονομικοί του κόσμου προσπάθησαν να εξηγήσουν τα ποικίλα οικονομικά φαινόμενα που λαμβάνουν μέρος σε μια κοινωνία και μέσα από αυτά να βγάλουν χρήσιμα συμπεράσματα σχετικά με την ευημερία και την οικονομική ανάπτυξη αυτής της κοινωνίας, σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Κατάφεραν λοιπόν να χωρίσουν την οικονομία σε Μακροοικονομία και Μικροοικονομία, εκείνο όμως που ήταν περισσότερο ενδιαφέρον και με περισσότερα συμπεράσματα ήταν και εξακολουθεί να είναι το φαινόμενο και η ύπαρξη της Μακροοικονομίας αφού δίνει χρήσιμα συμπεράσματα για την οικονομική ευημερία ενός τόπου καθώς και την επιβολή φόρων και τελών με σκοπό την εξοικονόμηση εσόδων για το κράτος (Bairoch, P., 1993).

Είναι γεγονός πως στην εποχή μας τα διάφορα οικονομικά μεγέθη που χαρακτηρίζουν τις ανεπτυγμένες κοινωνίες συνεχώς μεταβάλλονται και προκαλούν σοβαρή αναδιάρθρωση στους οικονομικούς παράγοντες της κάθε κοινωνίας. Σε κάθε περίπτωση όταν εντός μιας κοινωνίας προτείνεται η έκτακτη εισφορά επί των κερδών, τότε στην καλύτερη των περιπτώσεων μπορούν να καλυφθούν τα ελλείμματα τα οποία σχετίζονται με τις εισπράξεις μιας συγκεκριμένης χρονιάς και τις φορολογίες των επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Επιπλέον, όλα αυτά τα γεγονότα συντελούν στην αποφυγή της αύξησης της φορολογίας στο μέλλον και την τόνωση του επενδυτικού κλίματος. Αυτή σχετίζεται με την ανάπτυξη και με τις προσπάθειες που καταβάλλονται για να ξεπεράσουν οι κοινωνίες τα μεγέθη των χρεών τους.

Στην σύγχρονη επιχειρηματική πραγματικότητα η ευημερία και η οικονομική ευρωστία μιας επιχείρησης επηρεάζονται από το πως εκτιμούν την θέση της οι επενδυτές, οι πιστωτές και γενικά όλοι οι ενδιαφερόμενοι. Έτσι ο ρόλος του οικονομικού αναλυτή δεν περιορίζεται στην επαλήθευση των λογιστικών στοιχείων αλλά σε συνδυασμό με την χρήση των απαραίτητων δεικτών να προχωρήσει στην εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων σε σχέση με την πραγματική δυναμική και προοπτική της επιχείρησης (Bairoch, P., 1993).

Η χρήση και η σωστή ερμηνεία των χρηματοοικονομικών δεικτών είναι ένα σημαντικό εργαλείο στα πλαίσια της σύγχρονης χρηματοοικονομικής διοίκησης. Ακόμα με την χρήση τους είναι σε θέση να προσδιορίσει και την στρατηγική που εφαρμόζουν διάφορα στελέχη με στόχο και την δική τους προσωπική εξέλιξη (Livessey, Fr., 1986).

Αναφορικά βέβαια με το Πάγιο Ενεργητικό των επιχειρήσεων και τη πώληση στοιχείων ενεργητικού, η ρευστοποίηση στην διάρκεια της λογιστικής χρήσης στοιχείων του ενεργητικού που ανήκουν στην εταιρεία πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σαν μέρος του εισοδήματος για εκείνο το έτος (Livessey, Fr., 1986).

1. Κεφάλαιο Πρώτο : Πάγιο Ενεργητικό

1.1 Τι Ορίζεται ως Πάγιο Ενεργητικό

Το πάγιο ενεργητικό και το κυκλοφορούν ενεργητικό περιλαμβάνεται στις βασικές ομάδες λογαριασμών του ενεργητικού. Αν πάρουμε σαν αφετηρία τα παραπάνω λογιστικά δεδομένα έχουμε την δυνατότητα να υπολογίσουμε ένα πλήθος αριθμοδεικτών που καθορίζουν την σχέση μεταξύ των διαφόρων παραμέτρων που αφορούν την επιχείρηση (Γεωργακόπουλος, Θ., Α., 1992).

Συγκεντρώνοντας όλες αυτές τις πληροφορίες οι οποίες μας δίνονται από τους συντελεστές ο αναλυτής θα μπορεί να έχει μια γνώμη για το ποιές συνθήκες επικρατούν στην οικονομική ισορροπία της επιχείρησης. Η έκφραση ορθής κρίσης αφορά την οικονομική κατάσταση μιας επιχείρησης προκειμένου να παρθεί μια απόφαση προϋποθέτει την μελέτη ενός ικανού και αναγκαίου πλήθους αριθμοδεικτών (Γεωργακόπουλος, Θ., Α., 1992).

Αναφερόμενοι στην έννοια του Παγίου Ενεργητικού, θα πρέπει να πούμε πως με βάση τον τρόπο που θα παρουσιάσουμε τα οικονομικά στοιχεία μιας επιχείρησης στον ισολογισμό και βασικότερα στο Ενεργητικό της, η πρώτη πληροφορία η οποία δίνεται στους αναλυτές και επενδυτές είναι οι λογαριασμοί των πάγιων περιουσιακών στοιχείων. Δηλαδή οικόπεδα, κτίρια, μηχανήματα, μεταφορικά μέσα, έπιπλα, αλλά και άυλα πάγια όπως φήμη και πελατεία ή τεχνογνωσία. Βλέποντας αναλυτικότερα τους λογαριασμούς των παγίων στο Ενεργητικό ενός ισολογισμού της επιχείρησης, πρέπει να τονίσουμε πως η απεικόνιση των παγίων και της αξίας τους, μεταξύ

ακόμα και ομοειδών επιχειρήσεων διαφέρει λόγο ουσιαστικών αποκλίσεων αλλά και λόγω διαφορετικής μεθόδου αποτίμησης (Γεωργακόπουλος, Θ., Α., 1992).

Η παλαιότητα επίσης των παγίων και επομένως και η αποδοτικότητα ή πιθανή ανάγκη για αντικατάσταση τους, πρέπει να ελεγχθεί. Αυτά τα στοιχεία δεν δημοσιεύονται γιατί δεν επιβάλλεται από την ελληνική νομοθεσία και σε αντίθεση με την Ευρωπαϊκή. Αλλά η μικρή μη απόσβεση των πάγιων περιουσιακών στοιχείων και πιο πολύ των μηχανημάτων και του λοιπού εξοπλισμού, μπορεί να υποδηλώσει την παλαιότητα τους (Γεωργακόπουλος, Θ., Α., 1992).

Επίσης, η μέθοδος απόσβεσης (σταθερά ή φθίνουσα) που εφαρμόζεται από την επιχείρηση, διαμορφώνει μια άλλη υπολειμματική αξία των παγίων. Οι επιχειρήσεις πρέπει να δίνουν πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με την βάση εκτίμησης του κάθε πάγιου, τα έξοδα απόσβεσης για την συγκεκριμένη περίοδο αλλά και για τις συνολικές αποσβέσεις. Λόγω της πολυπλοκότητας των λογαριασμών η ανάλυση και η ερμηνεία τους πρέπει να είναι πολύ προσεκτική (Γεωργακόπουλος, Θ., Α., 1992).

Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει όσο αφορά τον λογαριασμό *Οικόπεδα-Κτίρια* στο Πάγιο Ενεργητικό όπου κύριο λόγο στην αποτίμηση της αξίας τους έχει το αντικείμενο δραστηριότητας, εκτός από την τοποθεσία. Για παράδειγμα ο προσδιορισμός της αξίας μιας ιδιόκτητης έκτασης για παράδειγμα ενός λατομείου εξόρυξης μαρμάρων ή μιας γεωργικής επιχείρησης σχετίζεται όχι τόσο με την αξία της σε μέγεθος όσο με τον βαθμό εκμετάλλευσης όπου έχει υποστεί με την πάροδο του χρόνου και ποιά είναι η μελλοντική της

δυνατότητα. Η μείωση της παραγωγικής ικανότητας πολύ πιθανών να οφείλεται σε πραγματική ελάττωση των φυσικών αποθεμάτων ή σε πραγματική καταγραφή των στοιχείων από πλευρά διοίκησης.

Ακόμα, σε επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται σε τομέα της παραγωγής και έρευνας, παρουσιάζεται το θέμα της αξιολόγησης των άυλα περιουσιακών στοιχείων που αφορούν συνήθως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα πνευματικά δικαιώματα, τα εμπορικά σήματα, τις άδειες παραγωγής και εκμετάλλευσης, τις μεθόδους παραγωγής (know-how) . Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία περιορισμένης ωφέλιμης ζωής και όχι υπεραξία επιχείρησης (Γεωργακόπουλος, Θ., Α., 1992). Και σε αυτούς τους λογαριασμούς υπάρχει το στοιχείο της υπό- ή υπέρ-εκτίμησης, με αποτέλεσμα να διαστρεβλώνεται η πραγματική αξία και η πιθανότητα της υπό ή υπέρ-απόσβεσής τους.

Με βάση τις παραπάνω επισημάνσεις οι αναλυτές-επενδυτές των επιχειρήσεων, θα πρέπει να προσδιορίσουν από τις δημοσιευμένες οικονομικές εκθέσεις και μετά από συζήτηση με την Διοίκηση της επιχείρησης σε ποιο βαθμό τα δημοσιευμένα στοιχεία της είναι αντιπροσωπευτικά της παραγωγικής διαδικασίας ή αν ο μηχανολογικός εξοπλισμός με τον οποίο πραγματοποιείται το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής είναι ενοικιασμένος και έτσι δεν εμφανίζεται στον ισολογισμό (Κόγκας, Δ., 2007). Επίσης θα πρέπει να επιτελέσουν τα ακόλουθα :

- Να διευκρινίσουν την μέθοδο απόσβεσης σε περίπτωση που παρουσιάζει αμφιλεγόμενα σημεία υπολογισμού.
- Να αξιολογούν την υφιστάμενη παραγωγική δυνατότητα των μηχανημάτων και να πληροφορηθούν πιθανές προγραμματισμένες

νέες επενδύσεις σε πάγια και τις ανάγκες σε χώρο και έκταση εγκαταστάσεων. Η συγκέντρωση πληροφοριών που αφορά την αντικατάσταση-ανανέωση-επέκταση των παγίων θα βοηθήσει τον αναλυτή να προβλέψει μελλοντικές ταμειακές εκροές και πιθανές ανάγκες σε χρηματικά κεφάλαια.

- Να υπολογίσουν την πραγματική αγοραία (εμπορική) αξία των ακίνητων και να λάβουν υπόψη τις πιθανές αναπροσαρμογές στην αξία τους με βάση την υφιστάμενη ελληνική νομοθεσία. Θα πρέπει να τονισθεί ότι η αγοραία αξία ενός βιομηχανοστασίου σε σχέση με την τιμή κτήσης που δέχεται μειωτικές πιέσεις πολύ ισχυρότερες από ένα αστικό ακίνητο (διαμέρισμα), διαφέρει σημαντικά.

Τέλος, για τα άυλα περιουσιακά στοιχεία, ο αναλυτής πρέπει να συζητάει με την Διοίκηση την φύση και την έκταση των αναμενόμενων μελλοντικών ωφελημάτων, καθώς και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για να καθοριστεί η υπολειπόμενη ωφέλιμη ζωή τους (Κόγκας, Δ., 2007).

1.2 Πως Ορίζεται και Λειτουργεί το Πάγιο Ενεργητικό στις Επιχειρήσεις

Ενεργητικό μιας επιχείρησης χαρακτηρίζεται από κάθε τι το οποίο έχει οικονομική αξία και ανήκει στην επιχείρηση. Για λόγους λογιστικής, το ενεργητικό μπορεί περαιτέρω να κατηγοριοποιηθεί σε άυλα στοιχεία του ενεργητικού (π.χ. κεφαλαιοποιημένη τεχνογνωσία, προλειτουργικά έξοδα), υλικά στοιχεία (π.χ. ταίστρες, κτίρια, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός), κυκλοφορούν ενεργητικό (π.χ. ζωντανά αποθέματα, αναλώσιμα), πάγια

στοιχεία ενεργητικού (π.χ. κτίρια, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός) (Γεωργακόπουλος, Θ., Α., 1992).

Σαν παθητικό χαρακτηρίζεται το σύνολο όλων εκείνων τα οποία έχουν οικονομική αξία, βρίσκονται υπό την ευθύνη της επιχείρησης και αποτελούν χρέη της. Για λόγους λογιστικής, το παθητικό περιλαμβάνει στοιχεία όπως το ίδιο Κεφάλαιο της εταιρείας, Τραπεζικά δάνεια και άλλα χρέη (Τζωρτζάκης Κ. & Τζωρτζάκη Α., 1999).

Θα πρέπει να σημειωθεί πως το *Πάγιο Ενεργητικό* αποτελείται από περιουσιακά στοιχεία μη μεταπωλούμενα, αλλά μονίμως παραμένοντα και χρησιμοποιούμενα από την επιχείρηση, προς επίτευξη του σκοπού της δηλαδή το κέρδος. Στοιχεία πάγιου ενεργητικού είναι τα εξής. Οικόπεδα, κτήρια, εξοπλισμός επιχείρησης, φήμη και πελατεία, μεταφορικά μέσα. Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία ή πάγιο ενεργητικό εντός των επιχειρήσεων ορίζονται και χρησιμοποιούνται ως εξής (Αγιοσμουρνάκης, Βλ., (2006):

- *Πάγια είναι τα ακίνητα που έχει στην κατοχή της η επιχείρηση και που τα εκμεταλλεύεται προκειμένου να αυξάνει την κερδοφορία της*
- *Πάγια είναι τα αγαθά και τα δικαιώματα που προορίζονται να παραμείνουν μακροχρόνια, με την ίδια περίπου μορφή στην επιχείρηση καθώς και τα έξοδα πολυετούς αποσβέσεως και οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις. Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία υπόκεινται σε απόσβεση*

- Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία της εταιρίας αποτελούνται από τα υλικά στοιχεία που η επιχείρηση χρησιμοποιεί αποκλειστικά για την παραγωγή των προϊόντων ή των υπηρεσιών της
- Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία μιας επιχείρησης αποτελούνται από τα ενσώματα στοιχεία που προορίζονται να παραμείνουν μακροχρόνια, με την ίδια περίπου μορφή στην επιχείρηση, και υπόκεινται σε ετήσια απόσβεση

1.3 Ποιες οι Βασικές Αρχές του Παγίου Ενεργητικού και Αλληλένδετα Σημεία που Εντοπίζονται

Ο άμεσα συνδεδεμένος δείκτης με τα πάγια στοιχεία μιας επιχείρησης που ενδιαφέρει τους αναλυτές είναι ο δείκτης της Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Παγίων που ορίζεται ως :

$$\text{Κυκλοφορία Ταχύτητας Παγίων} = \frac{\text{Πωλήσεις και Μέσος Όρος Παγίων}}{\text{Κυκλοφορία Ταχύτητας Παγίων}}$$

Δηλώνει τον βαθμό χρησιμοποίησης των παγίων (fixed assets) στην διαμόρφωση του όγκου των πωλήσεων. Χαμηλός δείκτης σημαίνει δέσμευση κεφαλαίων σε πάγια με μικρό βαθμό απασχόλησης. δείκτης πιθανόν να δηλώνει πλήρη απαξίωση των παγίων στοιχείων (ολοκληρωτικά ή σε μεγάλο βαθμό αποσβεσμένα). Η μη αντιπροσωπευτική καταγραφή της αξίας των παγίων μειώνει ή αυξάνει το σύνολο του Ενεργητικού και παράλληλα έχει επιπτώσεις και στα ίδια κεφάλαια. Τα πάγια στοιχεία μιας επιχείρησης, αν και επηρεάζουν την διαμόρφωση του δείκτη "Κυκλοφοριακή Ταχύτητα Παγίων" , έχουν άμεση επίπτωση στα καθαρά κέρδη και καθορίζουν το μέγεθος άλλων δεικτών .

Δείκτες όπως ο δείκτης ρευστότητας, δανειακής επιβάρυνσης, κάλυψης χρηματοοικονομικών δαπανών (EBIT), αποδοτικότητας επενδύσεων, αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων (ROE), περιθωρίου κέρδους εκμετάλλευσης και τον δείκτη περιθωρίου καθαρού κέρδους. Λάθος υπολογισμός των άυλων περιουσιακών στοιχείων, επηρεάζει ακόμα και το σύνολο του Ενεργητικού. Ανακριβή έξοδα αποσβέσεων και υπερεκτίμηση της υπεραξίας έχουν αντίκτυπο στα καθαρά κέρδη και στα κεφάλαια (Τζωρτζάκης Κ. & Τζωρτζάκη Α., 1999).

1.3.1 Κυκλοφορούν Ενεργητικό στις Επιχειρήσεις

Η ομάδα αυτή λογαριασμών του Ενεργητικού (αποθέματα, απαιτήσεις, και διαθέσιμα) ίσως αποτελεί το πιο σημαντικό σημείο τριβών, αναλύσεων, συζητήσεων και ατέρμονης επιχειρηματολογίας μεταξύ των λογιστών, χρηματοοικονομικών αναλυτών και ενδιαφερομένων επενδυτών για την αξιολόγηση των πραγματικών μεγεθών που εμφανίζονται στον ισολογισμό . Το βέβαιο ακόμα είναι πως αποτελεί την πιο σοβαρή ένδειξη-πηγή πληροφόρησης για την δυνατότητα και ικανότητα της επιχείρησης να επιβιώσει. Η πρόσφατη οικονομική κατάρρευση της Βρετανικής αυτοκινητοβιομηχανίας Rover λόγω μειωμένης ρευστότητας, αποτελεί το καλύτερο παράδειγμα για την σημαντικότητα του κυκλοφορούντος ενεργητικού και των δεικτών που διαμορφώνονται από τους λογαριασμούς αυτούς (Clarke T. & Clegg S., 1998).

1.3.2 Αποθέματα

Ο πιο βασικός λογαριασμός που προσδιορίζει αν και κατά πόσο είναι αξιόπιστο το κυκλοφορούν ενεργητικό (ιδιαίτερα στις παραγωγικές και εμπορικές επιχειρήσεις) είναι ο λογαριασμός των αποθεμάτων (ύλες έτοιμα, σχεδόν έτοιμα προϊόντα- εμπορεύματα, υλικά συσκευασίας). Το ποιοτικό και ποσοτικό περιεχόμενο του λογαριασμού αυτού και ο τρόπος αποτίμησής του είναι πιθανό να είναι μοναδικό για κάθε επιχείρηση και για το λόγο αυτό να είναι δύσκολο να συγκριθεί με τον αντίστοιχο λογαριασμό άλλων επιχειρήσεων ακόμα και ομοειδών (Jankowich, 2004).

Ο αναλυτής πρέπει να κατανοήσει ουσιαστικά συστατικά των αποθεμάτων ώστε η εκτίμηση του να είναι όσο το δυνατόν πιο ρεαλιστική και αξιόπιστη. Πρέπει ακόμα να γνωρίζει την μέθοδο αποτίμησης που ακολουθεί η επιχείρηση, καθώς και την μέθοδο κοστολόγησης (Clarke T. & Clegg S., 1998). Οι επιμέρους λογαριασμοί ίσως να έχουν υπολογισθεί με την χρήση διαφορετικών μεθόδων κοστολόγησης, οι οποίες μπορεί να έχουν επίδραση στο τελικό συνολικό ποσό.

Η μέθοδος LIFO (Last In, First Out), μεγιστοποιεί το κόστος των αποθεμάτων (με δεδομένη την διαρκή αύξηση των τιμών) και ελαχιστοποιεί το κόστος των αποθεμάτων και επομένως μεγιστοποιεί τα καθαρά κέρδη. Έτσι δυο επιχειρήσεις που έχουν τον ίδιο κατάλογο αποθεμάτων και η πρώτη εφαρμόζει την μέθοδο LIFO, θα έχει μεγαλύτερο συνολικό ποσό αποθεμάτων από την δεύτερη .

Αν και δεν είναι επιτρεπτό με βάση την κείμενη νομοθεσία να αλλάζει μια επιχείρηση με την μέθοδο της αποτίμησης εντός της οικονομικής χρήσης, όμως παρουσιάζει ενδιαφέρον η περίπτωση της περιοδικής εφαρμογής της μεθόδου LIFO. Ηπρακτική η οποία ακολουθείται είναι η εξής. Ακολουθείται ένα σύστημα επαναλαμβανόμενης αποτίμησης αποθεμάτων όπου υπολογίζεται ξεχωριστά η αξία κάθε προϊόντος. Στην συνέχεια η συγκεκριμένη αξία του προϊόντος εισάγει το κόστος πωληθέντων με αντίστοιχη μείωση των αποθεμάτων .

Με αυτόν τον τρόπο οι πωλήσεις για παράδειγμα του Ιανουαρίου, θα έχουν κόστος των πωληθέντων τον Ιανουάριο. Άρα στο σύνολο του κόστους αποθεμάτων- στο τέλος του οικονομικού έτους Χ πρώτα εισάγεται αντίστροφα σαν κόστος αποθεμάτων το κόστος αγοράς του Δεκεμβρίου, μετά του Νοεμβρίου και ούτω καθ' εξής. Έτσι η διαφορά του χρονισμού, τείνει να καταστήσει το κόστος των αποθεμάτων μεγαλύτερο από το πρίσμα της περιοδικής εφαρμογής της παραπάνω μεθόδου, παρά αν εφαρμοζόταν συνεχώς (Παπαδάκης, Β., 2002). Ένα άλλο θέμα που τίθεται από πλευράς εγγραφής-παρουσίασης των διαφόρων λογιστικών πράξεων είναι το θέμα του καθορισμού της αξίας αντικατάστασης των αποθεμάτων (Παπαδάκης, Β., 2002) .

Στην ουσία στις πολλές επιχειρήσεις το κόστος αντικατάστασης καθορίζεται ή από τον προμηθευτή, ή από το τμήμα κοστολόγησης, ή από την ζήτηση που έχει το ίδιο το προϊόν στην αγορά, δημιουργώντας κλίμα και προϋποθέσεις για ασυνέπεια (Κόγκας, Δ., 2007). Οι επιχειρήσεις δεν υποχρεούνται να αποκαλύψουν λεπτομέρειες αυτής της αξιολόγησης του

κόστους αντικατάστασης των αποθεμάτων στις δημοσιευμένες οικονομικές εκθέσεις τους (Κόγκας, Δ., 2007).

Ζήτημα ελέγχου τίθεται ακόμα αν η επιχείρηση σκόπιμα έχει προγραμματίσει τις αγορές εμπορευμάτων στο τέλος του έτους. Σε περιόδους πληθωριστικών πιέσεων οι επιχειρήσεις που έχουν την μέθοδο LIFO, αν αυξήσουν τα αποθέματα των εμπορευμάτων στο τέλος του έτους, αυξάνουν το κόστος των πωληθέντων. Δεύτερος τρόπος αύξησης του κόστους πωληθέντων είναι να καθυστερήσουν το "γέμισμα" της αποθήκης μέχρι την επόμενη χρήση. Αντίθετα μπορούν να εξαντλήσουν τα αποθέματα προκειμένου να παρουσιαστούν οι χαμηλότερες τιμές της LIFO στο κόστος πωληθέντων. Μια τέτοια αντιμετώπιση θα αυξήσει τα καθαρά κέρδη.

Οι οικονομικοί αναλυτές και οι ενδιαφερόμενοι επενδυτές προκειμένου να αξιολογήσουν σωστά την λογιστική αξία των αποθεμάτων που εμφανίζονται στον ισολογισμό θα πρέπει να γνωρίζουν πλήρως τα συστήματα αποτίμησης LIFO και FIFO. Αναφέρθηκε πιο πάνω πως το κόστος πωληθέντων είναι μειωμένο. Με την παραπάνω μέθοδο εκτός ότι το κόστος αποθεμάτων εμφανίζεται υψηλότερο (σε σχέση με την FIFO) παρουσιάζεται ο κίνδυνος ανατροπής της ισορροπίας του συνολικού κόστους των αποθεμάτων λόγω του γεγονότος ότι με την παλιά μέθοδο τα παλιά αποθέματα μπορεί να μείνουν σε αδράνεια (Παπαδάκης, Β., 2002). Συνεπώς οι υπεύθυνοι σε μια επιχείρηση θα πρέπει να διετελέσουν τα ακόλουθα :

- *Να αναλύσουν σε βάθος τα αποθέματα ώστε να προσδιορίσουν τον βαθμό ρευστοποίησης των αποθεμάτων. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται σε προϊόντα που ενώ εμφανίζονται με το λογιστικό τους κόστος, η αξία*

πώλησης να είναι πολύ χαμηλότερη λόγω απαξίωσης (ενδύματα εκτός μόδας ή συστήματα υπολογιστών παλαιότερα) Ακόμα είναι προτιμότερο να εκτιμήσουν αν και πότε τα ημιτελή προϊόντα θα είναι στην τελική τους μορφή πώλησής τους.

- Να διαπιστώσουν αν έγινε αλλαγή στο σύστημα αποτίμησης αποθεμάτων ή αν πραγματοποιήθηκε περιοδικά ή συνεχής χρήση της LIFO .

1.3.3 Λογαριασμοί και Χρηματοοικονομικοί Δείκτες που Επηρεάζονται

Η λανθασμένη και η μη ακριβής εκτίμηση της αξίας των αποθεμάτων επηρεάζει το σύνολο της αξίας του ενεργητικού μιας επιχείρησης και τον προσδιορισμό του κόστους πωληθέντων, το μικτό κέρδος, το λειτουργικό και το καθαρό κέρδος (Livessey, Fr., 1986). Οι ομάδες των λογαριασμών του ενεργητικού μιας επιχείρησης που εμπλέκονται στην διαμόρφωση ενός βασικού χρηματοοικονομικού δείκτη είναι το *Σύνολο του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού* σε σχέση με τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της επιχείρησης. Ο δείκτης ονομάζεται γενική ή κυκλοφοριακή ρευστότητα και είναι η εξής :

$$\text{Κυκλοφοριακή ρευστότητα} = \text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό}$$

$$\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}$$

Ο δείκτης μας λέει αν η επιχείρηση έχει την δυνατότητα να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις χρησιμοποιώντας άμεσα τα ρευστοποιημένα στοιχεία της. Είναι πολύ σημαντικός και προσδιορίζει την φερεγγυότητα της απέναντι σε προμηθευτές και Τράπεζες. Οποιαδήποτε αδυναμία ικανοποίησης βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων έγκαιρα ίσως να έχει

αρνητικές επιπτώσεις στην επιχείρηση. Επειδή στον υπολογισμό της γενικής ρευστότητας λαμβάνονται υπόψη και τα αποθέματα δύσκολα επιβεβαιώνεται η πραγματική τους αξία και χρησιμοποιείται και ο δείκτης άμεσης ρευστότητας (Livessey, Fr., 1986).

$$\text{Άμεση Ρευστότητα} = \text{Διαθέσιμα} + \text{Χρεόγραφα} + \text{Απαιτήσεις}$$

Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Εκτός βέβαια από τους παραπάνω άμεσα επηρεαζόμενους δείκτες από την σωστή αποτίμηση των αποθεμάτων, επηρεάζονται και άλλοι σημαντικοί δείκτες όπως ο δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας αποθεμάτων. Συγκρίνει το κόστος πωληθέντων σε σχέση με τον μέσο όρο αποθεμάτων και μας πληροφορεί για το χρονικό διάστημα από την παραγωγή μέχρι την πώληση του προϊόντος (Clarke T. & Clegg S., 1998).

Στην εξέταση του δείκτη αυτού μεγάλο ρόλο παίζει το είδος της επιχείρησης και ο κλάδος που δραστηριοποιείται. Σε επιχειρήσεις με ευαίσθητα προϊόντα (όπως νωπά κρέατα ή λαχανικά) αν ο χρόνος ανακύκλωσης των αποθεμάτων είναι π.χ. από 180 μέρες μάλλον πουλάει κατεψυγμένα και όχι φρέσκα. Φυσικά όσο βραδύτεροι είναι οι ρυθμοί ανανέωσης των εμπορευμάτων τόσο αυξάνεται και το κόστος αποθήκευσης και είναι σημαντική η ένδειξη για μειωμένο ρυθμό πωλήσεων (Clarke T. & Clegg S., 1998). Άλλοι χρηματοοικονομικού δείκτες είναι οι εξής. Οι δείκτες δανειακής επιβάρυνσης, χρέους, αποδοτικότητας, ρευστοποίησης αποθεμάτων, αποδοτικότητας επενδύσεων και αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων ή *Return On Investment* (Clarke T. & Clegg S., 1998).

1.3.4 Εισπρακτέοι Λογαριασμοί (Πελάτες - Χρεώστες)

Μια σημαντική ομάδα λογαριασμών του Ενεργητικού μιας επιχείρησης με ελλειπίες πληροφορίες, είναι οι λογαριασμοί που αφορούν τους "χρεώστες" και τους "πελάτες". Στον ισολογισμό ή στις άλλες ενημερωτικές καταστάσεις δεν αναφέρεται η πίστωση που παρέχει η επιχείρηση στους πελάτες και ο βαθμός επικινδυνότητας είσπραξης των απαιτήσεων. Στην ελληνική επιχειρηματική πραγματικότητα χρησιμοποιούνται μεταχρονολογημένες επιταγές σε αντίθεση με την Ευρωπαϊκή πρακτική.

Αν και οι πιο πολλές πληροφορίες είναι χρήσιμες, οι επιχειρήσεις πρέπει να δίνουν στοιχεία για τα εξής τα συνολικά ποσά των επιμέρους σχετικών λογαριασμών (απαιτήσεις από τρίτους), την μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε στον καθορισμό των ποσών, περιγραφή των παραγόντων που επηρεάζουν την διοικητική κρίση για τον τρόπο υπολογισμού των μακροχρόνιων εισπράξεων (Γεωργακόπουλος, Θ., Α., 1992).

Για τον οικονομικό αναλυτή *Χρηματοοικονομικών Δεικτών* ο μεγαλύτερος κίνδυνος στην Ελλάδα είναι ο χωρίς πρόθεση, από απροσεξία ή ακόμα και με σκόπιμα λανθασμένους υπολογισμούς των εισπρακτέων, ώστε μεγάλο μέρος τους να μεταβληθεί σε επισφαλή. Ακόμα μια εσφαλμένη εκτίμηση των εισπρακτέων θα αυξήσει ή θα μειώσει και κάποιον άλλο λογαριασμό του Ενεργητικού μιας επιχείρησης. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι θετικές αποκλίσεις στους εισπρακτέους λογαριασμούς μπορεί να σηματοδοτήσουν μια υπερεκτίμηση των κερδών. Δεδομένου ότι τα εισπρακτέα πρέπει να γράφονται στον Ισολογισμό είναι σημαντικό στον Αναλυτή να λάβει σοβαρά υπόψη του τις παραποιήσεις του λογιστικού

συστήματος (Maddison A., 1989). Ακόμα υπάρχει η περίπτωση να αλλάξει κατά την διάρκεια μιας οικονομικής χρήσης, την μέθοδο του υπολογισμού των επιμέρους λογαριασμών των εισπρακτέων.

Μια αλλαγή στον τρόπο προσδιορισμού τους (από το ποσοστό πωλήσεων, σε ποσοστό επί των πωλήσεων επί πιστώσει) ή μια αλλαγή εφαρμογής (πιο ελαστική πιστωτική πολιτική της διοίκησης για λόγους ανταγωνισμού - αλλαγή των προκαθορισμένων κατηγοριών εισπρακτέων), μπορεί να είναι ο λόγος για τον οποίο η εταιρεία παρουσιάζει σημαντικές διαφορές των σχετικών λογαριασμών σε σχέση με το συνολικό μέγεθος των εισπρακτέων (Κόγκας, Δ., 2007).

Ανεξάρτητα όμως από την μέθοδο, η επιχείρηση υπολογίζει ένα ποσοστό στο πάγιο ενεργητικό της χρησιμοποιώντας πληροφορίες που δεν είναι διαθέσιμες στον ανεξάρτητο αναλυτή οικονομικών εκθέσεων. Πιθανά να έχουν χρησιμοποιηθεί διαφορετικά ποσοστά για τις διαφορετικές κατηγορίες και διαφορετικά ποσοστά αναλόγως της παλαιότητας των λογαριασμών, καθώς και ένα ποσό υπερήμερο για μεγάλο χρονικό διάστημα είναι πιο δύσκολο να εισπραχθεί από ένα πρόσφατο ποσό.

Κάθε ποσοστό μπορεί να έχει βασιστεί στην πρόσφατη ιστορία της επιχείρησης, στους μέσους όρους του κλάδου, ακόμα και σε προβλέψεις και υπολογισμούς (Janakowich, 2004). Από τα παραπάνω είναι έκδηλο το γεγονός πως το έργο του οικονομικού αναλυτή αντιμετωπίζει σημαντικό βαθμό δυσκολίας στον σωστό υπολογισμό των μεγεθών των εισπρακτέων λογαριασμών και κυρίως στο χρονικό διάστημα της είσπραξής τους.

Έτσι λοιπόν συνιστάται στους χρηματοοικονομικούς επενδυτές και αναλυτές να διαβάσουν προσεκτικά τις υποσημειώσεις του ισολογισμού συμπεριλαμβανομένων των τμημάτων των παγίων ενεργητικών, τα παραρτήματα και την έκθεση των ορκωτών λογιστών. Οι επιχειρήσεις μπορεί, αλλά δεν επιβάλλεται από τον Ελληνικό νόμο να αποκαλύψουν διάφορα στοιχεία για τον αναλυτή, όπως τις προβλέψεις σχετικά με την χρονική είσπραξη και διάφορα ποσά που έχουν παραγραφεί.

Αν επίσης θεωρηθεί εφικτό, ο αναλυτής μπορεί να ζητήσει πληροφορίες για το αν έχει χρησιμοποιηθεί μόνο μια μέθοδος για τον υπολογισμό των εισπρακτέων λογαριασμών. Ακόμα μπορεί να εξετασθεί η επίπτωση των ετήσιων επιτοκίων στον τρόπο υπολογισμού τους όπου περιλαμβάνονται οι εισπρακτέοι τόκοι επί των καθυστερημένων εισπρακτέων ποσών ή όχι, καθώς και στις μικτές εισπράξεις και τα κέρδη.

Είναι επομένως απολύτως λογικό πως η μη σωστή καταγραφή των στοιχείων που αφορούν τους εισπρακτέους λογαριασμούς να επηρεάζει τόσο εύκολα το σύνολο του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού και το Συνολικό Ενεργητικό. Παράλληλα, σημαντική επίπτωση υπάρχει στον υπολογισμό των χρηματοοικονομικών εξόδων, στις λειτουργικές εισροές στα καθαρά κέρδη και στο σύνολο των ίδιων κεφαλαίων (Κόγκας, Δ., 2007).

Επομένως όλοι οι δείκτες που διαμορφώνονται από τους παραπάνω λογαριασμούς επηρεάζονται από τα παραποιημένα ή ελλιπή στοιχεία των εισπρακτέων λογαριασμών. Άμεση επιρροή δέχονται οι δείκτες ρευστότητας και οι δείκτες χρέους και δανειακής επιβάρυνσης. Αναμφίβολα ουσιαστική επίδραση έχει ο δείκτης μέσης περιόδου είσπραξης, και οι δείκτες

αποδοτικότητας όπως αυτός του κέρδους εκμετάλλευσης και ο δείκτης αποδοτικότητας επενδύσεων (Κόγκας, Δ., 2007).

1.3.5 Χρεόγραφα και Χρηματικά Διαθέσιμα –Μετρητά και Ισοδύναμα Μετρητών

Οι δυο τελευταίοι λογαριασμοί του Ενεργητικού περιλαμβάνουν τα χρεόγραφα και τα ταμειακά διαθέσιμα. Ο λόγος που περιλαμβάνονται για διερεύνηση στην ίδια ενότητα είναι ότι η ικανότητα ρευστοποίησης είναι πιο άμεση σε σχέση με τα αποθέματα ή και πιο πολύ σε σχέση με τα πάγια μιας επιχείρησης. Φυσικά ο κίνδυνος λανθασμένης αποτίμησης είναι πιο μεγάλος στα χρεόγραφα από ότι στα ταμειακά διαθέσιμα. Πιο αναλυτικά οι δυο αυτοί λογαριασμοί περιλαμβάνουν τα εξής :

Χρεόγραφα. Αναφέρονται στην συμμετοχή μιας εξεταζόμενης επιχείρησης στο Μετοχικό Κεφάλαιο άλλων εταιρειών ή αφορούν επενδύσεις σε κινητές αξίες άλλων οργανισμών (ομόλογα κρατικά ή επιχειρηματικά, εμπορικά χρεόγραφα, προθεσμιακά συμβόλαιο).

Εκείνο που ενδιαφέρει τον αναλυτή, είναι ο βαθμός ελέγχου τον οποίο παρέχει αυτή η επένδυση. Αν δεν είναι τόσο μεγάλος τότε ο αναλυτής πρέπει να αναζητήσει την πρόθεση της επιχείρησης να διατηρήσει ή να πουλήσει τους συγκεκριμένους τίτλους με σκοπό το κέρδος. Φυσικά πρέπει να αναζητηθεί η μέθοδος αξιολόγησης της αξίας κάθε τίτλου που κατέχει η επιχείρηση (Παπαδάκης, Β., 2002). Η μέθοδος αυτή είναι ένας συνδυασμός εσωτερικών υπολογισμών εκ μέρους της εταιρείας και της αγοραίας αξίας του τίτλου.

Η αξία του κάθε τίτλου έχει να κάνει με την δυνητική διαθεσιμότητα του στην αγορά (τη ζήτηση και τις αποδόσεις τις οποίες θα παράσχει σε διάστημα ενός χρόνου). Όμως χωρίς την πραγματική "*τιμή διαθέσεως στην αγορά*", δημιουργείται πρόβλημα το οποίο μελλοντικά θα έχει αντίκτυπο στα ίδια κεφάλαια της εταιρείας (Παπαδάκης, Β., 2002).

Από κάποιους οικονομικούς αναλυτές, τα χρεόγραφα θεωρούνται ισοδύναμα μετρητών. Όμως κάποιες παράμετροι (αγοραία αξία, δυνατότητα ρευστοποίησης) τα καθιστούν επικίνδυνα προς είσπραξη του ποσού με το οποίο αναφέρονται (Μπουραντάς Δ., Παπαλεξανδρή Ν., 1998). Συνήθως αυτού του είδους οι επενδύσεις είναι χαμηλού κινδύνου.

Αλλά άλλο χαμηλός κίνδυνος και άλλο καθόλου κίνδυνος. Επίσης το αποτέλεσμα του γενικού συνόλου του συγκεκριμένου λογαριασμού είναι προϊόν εσωτερικής λογιστικής διαδικασίας. Αυτή η διαδικασία επηρεάζει το πως καταγράφονται τα κέρδη και οι ζημίες από τους τίτλους των επιχειρήσεων. Αναληθή κέρδη ή ζημίες από την διατήρηση ή πώληση των τίτλων του χαρτοφυλακίου της εταιρείας έχει σαν αντίκτυπο όχι μόνο στο σύνολο του ανάλογου λογαριασμού αλλά και στο σύνολο των κερδών που πραγματοποιεί η επιχείρηση (Μπουραντάς Δ., Παπαλεξανδρή Ν., 1998).

Μετρητά. Αναφέρονται στα χρηματικά διαθέσιμα που βρίσκονται είτε στο ταμείο της επιχείρησης είτε στον τραπεζικό λογαριασμό όψεως. Συνήθως είναι σίγουρα όσο αφορά το ποσό και την αξία τους. Είναι όμως πάντα διαθέσιμα προς τους δανειστές της επιχείρησης ? Όταν εκδίδεται η κατάσταση μετρητών μιας επιχείρησης συνήθως περιλαμβάνει και τις θυγατρικές και τα

υποκαταστήματα, που ανήκουν στην μητρική εταιρεία και συχνά αφορούν ξένα νομίσματα λόγω τόπου δραστηριοποίησής τους (Παπαδάκης, Β., 2002).

Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να μην υπάρχει απόλυτη συνάφεια των πραγματικών με τα εμφανιζόμενα στην λογιστική κατάσταση. Έτσι δημιουργείται η ανάγκη νέας αποτίμησης που χρησιμοποιείται για την ενοποίηση και την σωστή εγγραφή στον ανάλογο λογαριασμό, εκτός ανα το αποτέλεσμα είναι ασήμαντο.

Ακόμα άλλο ένα σημείο που αξίζει προσοχής στις επιχειρήσεις και στη καταγραφή παγίων ενεργητικών είναι η χρονική τοποθέτηση των πληρωμών που και εισπράξεων κατά τέτοιο τρόπο που ώστε να βελτιώνεται η εικόνα όχι όμως και το αποτέλεσμα. Η δημοσιευμένη κατάσταση των μετρητών αφορά μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Αυτό το γεγονός παρέχει την δυνατότητα επιβράδυνσης των πληρωμών ή και την επιτάχυνση των εισπράξεων.

Με βάση τα παραπάνω, οι χρηματοοικονομικοί αναλυτές και οι ενδιαφερόμενοι επενδυτές, θα πρέπει να εστιάσουν το ενδιαφέρον τους όσο αφορά τα χρεόγραφα στα εξής :

- Για τις χρηματοοικονομικές επενδύσεις σε κινητές αξίες θα πρέπει να εκτιμήσουν το χαρτοφυλάκιο κατά την ημερομηνία ανάλυσης. Είναι βέβαιο ότι η καταγραφή του ποσού του χαρτοφυλακίου κατά την ημέρα υποβολής των οικονομικών εκθέσεων θα διαφέρει από την ημέρα εκτίμησης από τον αναλυτή. Σε αυτήν την περίπτωση ο αναλυτής θα πρέπει να εξετάσει αρχικά αν το χαρτοφυλάκιο της εταιρείας είναι διαθέσιμο και να αναζητήσει στοιχεία ώστε να κάνει γνωστά τα

επιμέρους ποσά και σύνολα. Παράλληλα θα πρέπει να λάβει υπόψη του και τις καταγεγραμμένες τάσεις της χρηματιστηριακής αγοράς κατά την περίοδο της ανάλυσης ώστε να εκτιμήσει αναμενόμενες απώλειες ή κέρδη σε πιθανή ρευστοποίηση του συνόλου ή μέρους του χαρτοφυλακίου.

- Στην περίπτωση δημοσιευμένων καταστάσεων ταμειακών ροών ο αναλυτής πρέπει να ταυτοποιήσει την χρονική κατανομή των ταμειακών ροών, υπολογίζοντας και συγκρίνοντας τις αναλογίες των μετρητών με προκύπτουσα αύξηση των στοιχείων του Ενεργητικού, στην τρέχουσα και στην παρελθούσα χρήση (Μπουραντάς Δ., Παπαλεξανδρή Ν., (1998).
- Αν ο αναλυτής αντιληφθεί ότι μετά τον έλεγχο η κατάσταση των ταμειακών ροών είναι συνεπής τότε το σύνολο που προκύπτει είναι αποτέλεσμα (1) μετρητών από τους πελάτες και (2) από τα μετρητά που πληρώθηκαν για τις λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης.

Σε κάθε περίπτωση συνιστάται να διαβάσει τις υποσημειώσεις και τα προσαρτήματα ώστε να γίνει γνώστης της πραγματικής πολιτικής της Διοίκησης της επιχείρησης σύμφωνα με τα οποία θα υπολογίζει τα ισοδύναμα μετρητών. Θα πρέπει να κατανοήσει την στρατηγική (μακροπρόθεσμη επένδυση) με βάση την οποία δομήθηκε το χαρτοφυλάκιο.

Ακόμα η γνώση του τρόπου σύνταξης των ταμειακών ροών θεωρείται απαραίτητη για να διαπιστωθεί αν περιέχονται εύσημα καλυμμένα ποσά που αφορούν συνάλλαγμα ή πιθανούς κινδύνους από συναλλαγματικές διακυμάνσεις. Επίσης ο προσδιορισμός της αξίας του χαρτοφυλακίου σχετικά

με το πάγιο ενεργητικό της επιχείρησης, της πιθανής υπεραξίας ή υποτίμησης των μετοχών, της εκτίμησης του συναλλαγματικού κινδύνου και της χρονικής ταυτοποίησης των χρηματικών ροών είναι στοιχεία που διαμορφώνουν διαφορετική λογιστική απεικόνιση των λογαριασμών "χρεόγραφα" και "διαθέσιμα" (Γεωργακόπουλος, Θ., Α., (1992).

Τροποποίηση ή αλλαγές στον λογαριασμό των χρεογράφων ή λάθος υπολογισμός των μετρητών έχει επίδραση στο *Κυκλοφορούν Ενεργητικό*, με αντίστοιχη επίδραση και στα *Ίδια Κεφάλαια* ή *Πάγιο Ενεργητικό*. Αποτέλεσμα των επιδράσεων αυτών είναι η άμεση διαφοροποίηση των δεικτών ρευστότητας, δανειακής επιβάρυνσης και χρέους. Επηρεάζονται ακόμα οι δείκτες αποδοτικότητας επενδύσεων (ROI), περιθωρίου κέρδους εκμετάλλευσης και ο δείκτης περιθωρίου καθαρού κέρδους .

Θα πρέπει να λάβουμε υπόψη πως ο ισολογισμός είναι μια φωτογραφία της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης την συγκεκριμένη στιγμή. Το σίγουρο είναι ότι την προηγούμενη ημέρα τα οικονομικά δεδομένα μιας επιχείρησης ήταν διαφορετικά και την επόμενη ημέρα θα είναι επίσης διαφορετικά (Κόγκας, Δ., 2007).

Αυτή η "στατική" παρουσίαση των πεπραγμένων της επιχείρησης δέχεται διάφορες ερμηνείες και προσεγγίσεις, αφού ο τρόπος καταγραφής και εκτίμησης των διαφόρων περιουσιακών στοιχείων δύναται να είναι διαφορετικός από εταιρεία σε εταιρεία έστω και αν ανήκει στον ίδιο κλάδο. Αν η λογιστική αξία των αποθεμάτων σε δυο επιχειρήσεις παραγωγής ετοιμών ενδυμάτων είναι ίδια δεν σημαίνει πως και η ρευστοποίηση τους θα αποδώσει το ίδιο ποσό είσπραξης το ίδιο χρονικό διάστημα .

Καλείται ο χρηματοοικονομικός αναλυτής να εξετάσει και να εντοπίσει την πραγματική τους αξία. Το ίδιο πρέπει να κάνει και στους λογαριασμούς του πάγιου ενεργητικού λαμβάνοντας υπόψη του την μέθοδο απόσβεσης που έχει αποτιμήσει η κάθε επιχείρηση και την απαξίωση που έχει υποστεί ο τεχνολογικός εξοπλισμός. Επομένως το λογιστικό σύστημα παρέχει την δυνατότητα και τα περιθώρια του επηρεασμού της αξίας που εμφανίζουν οι λογαριασμοί του Παγίου Ενεργητικού και τα οποία θα πρέπει να εξετασθούν αναλυτικά (Γεωργακόπουλος, Θ., Α., (1992).

1.4 Πως η Κάθε Επιχείρηση θα Πρέπει να Προστατεύει το Πάγιο Ενεργητικό της

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους η κάθε επιχείρηση μπορεί να προστατεύει το πάγιο ενεργητικό της. Τις περισσότερες φορές όμως ο πλέον συνηθέστερος τρόπος είναι αυτός με τον εσωτερικό έλεγχο που διεξάγεται σε αυτές τις επιχειρήσεις και ως προς την σχετική ύπαρξη του παγίου ενεργητικού και τα επίπεδα που κυμαίνεται.

1.4.1 Έλεγχος Παγίου Ενεργητικού σε Επιχειρήσεις

Το φορολογικό θεσμικό πλαίσιο της Κοινότητας για τον έλεγχο των Παγίων Ενεργητικών των επιχειρήσεων είχε ως σκοπό να εφαρμοστεί με αυστηρότητα σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η καθοριστική αυτή ρύθμιση φορολογικού πλαισίου κρίνεται ότι βοηθά την οικονομική ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αφαιρεί κυρίως από τις Μ.Μ.Ε. το φόβο από τις δαπάνες συμμόρφωσης. Δημιουργούνται περισσότερες επιχειρήσεις και νέες θέσεις εργασίας καθώς η Κοινότητα διευρύνεται για να περιλάβει στους κόλπους της περισσότερους καταναλωτές.

Στα τέλη του έτους 2001, η Επιτροπή υπέβαλε ένα νέο σχέδιο για μια εσωτερική αγορά χωρίς φορολογικά εμπόδια με την άποψη ότι η μεταρρύθμιση της φορολογίας των εταιρειών της Κοινότητας θα είναι εξαιρετικής αποφασιστικής σημασίας για το οικονομικό μέλλον της Ενωμένης Ευρώπης. Η ευρωπαϊκή πολιτική φορολογίας πρέπει να στηρίζει και να ενισχύει τους στόχους άλλων πολιτικών της Κοινότητας προέβλεπε η Λισαβόνα κάτι που προετοιμάζεται να γίνει πράξη (http://europa.eu/legislation_summaries, 2009).

Σύμφωνα με σχετικές ανακοινώσεις αποκαλύπτεται ότι το εύρος των διαφορών της σταθμισμένης εθνικής φορολογίας των Παγίων Ενεργητικών των επιχειρήσεων κυμαίνεται περίπου στις 37 εκατοστιαίες μονάδες για τις οριακές επενδύσεις και γύρω στις 30 εκατοστιαίες μονάδες για τις πλέον επικερδείς επενδύσεις. Και παρά το γεγονός ότι η απόκλιση μεταξύ των χωρών είναι μικρότερη όταν υπολογίζονται οι σταθμισμένοι συντελεστές, αυτές οι διαφορές έχουν σημαντικό αντίκτυπο στη θέση της οικονομικής δραστηριότητας. Και αν και συνεισφέρουν στην ανταγωνιστικότητα εντός της Κοινότητας είναι δυνατό να προκαλέσουν ανεπιθύμητο «αγώνα μέχρι του πυθμένα» των φορολογικών συντελεστών (http://europa.eu/legislation_summaries, 2009).

Η εμφάνιση του ηλεκτρονικού επιχειρείν, η αυξημένη κινητικότητας των οικονομικών παραγόντων- το κύμα διεθνών συγχωνεύσεων και εξαγορών και οι συνεχώς μεγαλύτερες πιέσεις για περιορισμό των μη φορολογικών οικονομικών, τεχνολογικών και θεσμικών εμποδίων, δυσκολεύουν κατά πολύ

να καθοριστεί και να διαφυλαχθεί η φορολογική βάση για τις εταιρείες και τους ιδιώτες.

Έτσι προκειμένου να προσαρμοστεί η φορολογία και ο έλεγχος των Παγίων Ενεργητικών των επιχειρήσεων της Κοινότητας στο καινούργιο οικονομικό πλαίσιο και αν επιτευχθεί μια περισσότερο αποδοτική εσωτερική αγορά χωρίς φορολογικά εμπόδια, η Επιτροπή βεβαιώνει ότι η θέσπιση μιας κοινής ενοποιημένης βάσης για τις εταιρείες όσον αφορά τις δραστηριότητες τους εντός της Κοινότητας είναι η πλέον κατάλληλη λύση καθώς αυξάνει η αποτελεσματικότητα και η διαφάνεια και απλουστεύεται η φορολογία των εταιρειών. Η κοινή φορολογική πολιτική στα άμεσα επόμενα χρόνια θα συνοδεύεται από κατάλληλο μηχανισμό κατανομής που θα εκπονηθεί σύμφωνα με τα κράτη μέλη τα οποία θα συνεχίζουν να καθορίζουν τους εθνικούς φορολογικούς συντελεστές που εφαρμόζονται στις εταιρείες.

Για πάνω από δέκα χρόνια μετά την εγκαθίδρυση της η εσωτερική αγορά κρίνεται ότι δεν έχει ακόμα αξιοποιηθεί από τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις της Ευρώπης κυρίως λόγω της φορολογίας και του κόστους συμμόρφωσης καταγραφής των Παγίων Ενεργητικών των επιχειρήσεων. Οικονομικές μελέτες που εκπονήθηκαν για το συγκεκριμένο ζήτημα απέδειξαν βέβαια ότι το κόστος συμμόρφωσης με τους φορολογικούς κανόνες άλλου κράτους μέλους είναι σημαντικά και δυσανάλογα υψηλότερο για τις Μ.Μ.Ε. όσο για τις μεγάλες. Μετά από αυτή τη διαπίστωση δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι οι ΜΜΕ διστάζουν να δραστηριοποιηθούν στο εξωτερικό ακόμα και αν αυτό θα τις βόλευε από οικονομική άποψη.

Προκειμένου να βοηθήσει τις Μ.Μ.Ε. να επεκταθούν στην εσωτερική αγορά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτίθεται να εκδώσει σύσταση για πιλοτικό σχέδιο φορολόγησης των Μ.Μ.Ε. στο κράτος εγκατάστασης με βάση την αρχή της εθελοντικής αμοιβαίας αναγνώρισης των φορολογικών κανόνων.

Η κοινοτική νομοθεσία αφήνει βέβαια στα κράτη μέλη μεγάλο περιθώριο στο σχεδιασμό των συστημάτων άμεσης φορολογίας και τον έλεγχο των Παγίων Ενεργητικών των επιχειρήσεων, ώστε να μπορούν να τα προσαρμόζουν βάσει των εθνικών τους στόχων και αναγκών. Εντούτοις, οι φορολογικές διατάξεις που στηρίζονται αποκλειστικά ή κυρίως στα εθνικά δεδομένα είναι δυνατόν να συνεπάγονται άνιση φορολογική μεταχείριση όταν εφαρμόζονται σε διασυνοριακό πλαίσιο. Ένας φορολογούμενος που δραστηριοποιείται σε διασυνοριακό επίπεδο, είτε ιδιώτης είτε επιχείρηση, μπορεί να υφίσταται διακρίσεις ή διπλή φορολόγηση, όπως επίσης μπορεί να υποβάλλεται σε πρόσθετα έξοδα προκειμένου να συμμορφωθεί σε πολλές διαφορετικές νομοθετικές διατάξεις.

Η αισθητή αύξηση των καταγγελιών που υποβάλλονται τα τελευταία χρόνια από τους φορολογούμενους στα εθνικά δικαστήρια και στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αποδεικνύει σαφώς ότι είναι απαραίτητο να αυξηθεί η συνεργασία και ο συντονισμός μεταξύ των κρατών μελών για καλύτερη λειτουργία της ενιαίας φορολογικής πολιτικής στα κράτη μέλη της.

1.4.2 Αναγκαιότητα Εσωτερικού Ελέγχου Φορολογικής Πολιτικής στις Επιχειρήσεις για Προσδιορισμό Πάγιου Ενεργητικού

Η ποικιλία των εξειδικευμένων και πολυάριθμων λειτουργικών τομέων μιας σύγχρονης επιχείρησης για τον έλεγχο των Παγίων Ενεργητικών, αλλά και ο μεγάλος αριθμός των εργαζομένων σε αυτή, δεν αφήνουν περιθώρια προσωπικής άμεσης επίβλεψης των διοικούντων και διευθυνόντων την επιχείρηση. Ένα μέρος και ίσως το σύνολο των λειτουργιών και δραστηριοτήτων επαφίεται στην ευσυνειδησία και στην επιμέλεια του προσωπικού (Δ. Φάκος, 2004).

Όσο λοιπόν απομακρυνόμαστε από την άμεση προσωπική επίβλεψη τόσο πρέπει να αναπτύσσονται μέτρα που θα την αναπληρώσουν ώστε να εξασφαλίζεται η καλή λειτουργία της επιχειρήσεως, αλλά και η παρουσία αυτής. Τα μέτρα αυτά, είναι πολλά και ποικίλα ανάλογα με το μέγεθος και τη συγκρότηση της επιχειρήσεως, εντάσσονται στο όλο πλέγμα της οργανώσεως αυτής και χαρακτηρίζονται ως «σύστημα εσωτερικού ελέγχου» (internal control) ή απλά ως εσωτερικός έλεγχος. Θα πρέπει να σημειώσουμε εδώ ότι και η υλοποίηση των αποφάσεων της διοικήσεως καλύπτεται από τα προαναφερόμενα μέτρα, δεδομένου ότι, όπως προαναφέρθηκε, άμεση προσωπική επίβλεψη δεν είναι δυνατό να υπάρξει.

Από τη σύντομη αυτή ανάλυση γίνεται αντιληπτή η αναγκαιότητα του εσωτερικού ελέγχου. Ο έλεγχος, κατά τον Taylor, είναι μια από τις θεμελιώδεις λειτουργίες της διοικήσεως (Προγραμματισμός, οργάνωση, συντονισμός μέσων, καθοδήγηση και έλεγχος).

Ο εσωτερικός έλεγχος των Παγίων Ενεργητικών των επιχειρήσεων σύμφωνα με τον ορισμό του Διεθνούς Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών αποτελεί μία ανεξάρτητη, αντικειμενική, διασφαλιστική και συμβουλευτική δραστηριότητα σχεδιασμένη να παρέχει προσθετική αξία και να βελτιώνει τις επιχειρησιακές λειτουργίες ενός οργανισμού. Σκοπός του είναι να βοηθά τον οργανισμό και να πραγματοποιεί τους αντικειμενικούς του στόχους, με την εφαρμογή μιας συστηματικής και πειθαρχημένης προσέγγισης για την αξιολόγηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών, της διαχείρισης επιχειρηματικού κινδύνου, των συστημάτων ελέγχου και της εταιρικής διακυβέρνησης (Δ. Φάκος, 2004).

Ο εσωτερικός έλεγχος, ως έννοια που αναφέρεται στη λειτουργία του ελέγχου μέσα στην επιχείρηση, επιτυγχάνεται με την εφαρμογή σειράς μέτρων και διαδικασιών που διατρέχουν όλη την οργάνωσή της. Η εποπτεία και η διοίκηση της λειτουργίας αυτής στις μεγαλύτερες επιχειρήσεις γίνεται από ειδική υπηρεσία ή τμήμα, που στο οργανόγραμμα της επιχείρησης απευθύνεται και λογοδοτεί απευθείας στη διοίκησή της. Το σύνολο των μέτρων και των διαδικασιών καθώς επίσης και της οργάνωσης (ανθρώπων και μέσων) μέσω των οποίων επιτελείται η λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου σε μια επιχείρηση αποτελούν το λεγόμενο σύστημα εσωτερικού ελέγχου της επιχείρησης. Με τον όρο «σύστημα εσωτερικού ελέγχου» εννοούμε:

- *Κατάλληλη οργάνωση των οικονομικών, λογιστικών και λοιπών υπηρεσιών της εταιρείας.*
- *Κατάλληλη κατανομή αρμοδιοτήτων και ευθυνών του προσωπικού.*
- *Την εφαρμογή κανόνων και διαδικασιών, μέτρων και ελέγχων ώστε:*

- *Να περιορίζονται οι κίνδυνοι λαθών και άλλων ανωμαλιών κατά την εκτέλεση των συναλλαγών.*
- *Να αποκτούν μεγαλύτερη ακρίβεια και αξιοπιστία τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης.*
- *Να φυλάσσονται αποτελεσματικά τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης (π.χ. αποθέματα, χρεόγραφα).*

Σε μικρές επιχειρήσεις ο σχεδιασμός, η θέσπιση και η επίβλεψη της εφαρμογής των μέτρων εσωτερικού ελέγχου των Παγίων Ενεργητικών των επιχειρήσεων γίνεται από ορισμένα μέλη της διοίκησης. Αντιθέτως στις μεγάλες επιχειρήσεις η διοίκηση αναθέτει το ίδιο έργο σε ειδικά εξουσιοδοτημένο στέλεχος, των εσωτερικό ελεγκτή, ή στην υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου, την οποία αποτελούν ο εσωτερικός ελεγκτής και το βοηθητικό προσωπικό.

Ο εσωτερικός ελεγκτής είναι υπάλληλος της επιχείρησης και δεν διαθέτει επομένως την επαγγελματική ανεξαρτησία και την ανεπηρέαστη σκέψη που έχει ο εξωτερικός ελεγκτής. Κατέχει, όμως, ιεραρχικά, υψηλή θέση, είναι ανεξάρτητος από το προσωπικό που ελέγχει και είναι πρόσωπο έμπιστο και ικανό με πλήρη επαγγελματική κατάρτιση. Η θέση του εσωτερικού ελεγκτή στην οργανωτική ιεραρχία διαφέρει ανάλογα με τη σπουδαιότητα που αποδίδει στο έργο του η διοίκηση της επιχείρησης. Συνήθως ο εσωτερικός ελεγκτής υπάγεται στην οικονομική διεύθυνση και αναφέρεται απευθείας στον οικονομικό διευθυντή.

Στη χώρα μας οι εσωτερικοί ελεγκτές για τον έλεγχο των Παγίων Ενεργητικών των επιχειρήσεων προέρχονται από τα πιο ικανά και έμπιστα

επιχειρηματικά στελέχη. Έχουν αξιόλογες σπουδές στους τομείς της διοίκησης των επιχειρήσεων, της λογιστικής, της πληροφορικής και του δικαίου και διαθέτουν μακρόχρονη επαγγελματική πείρα. Τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις του εσωτερικού ελεγκτή ποικίλουν ανάλογα με το αντικείμενο και την κλίμακα των εργασιών της επιχείρησης, την οργανωτική δομή και τους σκοπούς του εσωτερικού ελέγχου. Γενικά ο εσωτερικός ελεγκτής για τον έλεγχο των Παγίων Ενεργητικών των επιχειρήσεων οφείλει να (Δ. Φάκος, 2004):

- Προγραμματίζει την εργασία του κατά τρόπο που να διευκολύνει τον κυκλικό έλεγχο των διαφόρων τομέων ή τμημάτων της επιχείρησης.
- Ελέγχει την αποτελεσματικότητα του συστήματος του εσωτερικού ελέγχου σε τακτά χρονικά διαστήματα.
- Προτείνει στα ανώτερα ιεραρχικά στελέχη τη λήψη διορθωτικών μέτρων για τη βελτίωση της αποδοτικότητας του εσωτερικού ελέγχου.
- Πιο συγκεκριμένα ο εσωτερικός ελεγκτής οφείλει να εξακριβώσει εάν:
- Το προσωπικό της επιχείρησης ακολουθεί τα μέτρα και τις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου που έχει θεσπίσει η διοίκηση.
- Τα οφέλη από την εφαρμογή των μέτρων και των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου υπερβαίνουν το συνολικό κόστος εφαρμογής τους.
- Οι αδυναμίες και οι ελλείψεις που παρουσιάζει ο εσωτερικός έλεγχος θεωρούνται σημαντικές.
- Το λογιστικό σύστημα λειτουργεί ορθολογικά και οι παρεχόμενες πληροφορίες είναι αξιόπιστες.

1.4.3 Βασικές Αρχές και Βασικοί Κανόνες του Εσωτερικού Ελέγχου των Παγίων Ενεργητικών των Επιχειρήσεων

Οι βασικές αρχές και οι βασικοί κανόνες του εσωτερικού ελέγχου των Παγίων Ενεργητικών των επιχειρήσεων σε Ελλάδα και Ευρώπη είναι οι παρακάτω.

- *Ο διαχωρισμός διεκπεραίωσης λειτουργικών διαδικασιών και διαφόρων σταδίων συναλλαγών.*
- *Η μη επικάλυψη αρμοδιοτήτων.*
- *Η εγκεκριμένη και εξουσιοδοτημένη δράση.*
- *Η ύπαρξη οδηγιών και διαδικασιών άσκησης των λειτουργιών, δραστηριοτήτων και διεκπεραίωσης των συναλλαγών.*
- *Η διενέργεια φυσικών ελέγχων.*
- *Η διενέργεια αριθμητικών και λογιστικών ελέγχων.*
- *Η διενέργεια διευθυντικών ελέγχων*
- *Η διενέργεια ελέγχων σχετικά με την κατάσταση του προσωπικού.*
- *Η διενέργεια διοικητικών ελέγχων.*
- *Η διενέργεια φυσικών παρακολουθήσεων – επιθεωρήσεων.*
- *Ο διαχωρισμός διεκπεραίωσης λειτουργικών διαδικασιών και διαφόρων σταδίων συναλλαγών.*

Μία από τις βασικές αρχές που διέπουν τον εσωτερικό έλεγχο είναι αυτή του διαχωρισμού των λειτουργικών διαδικασιών και σταδίων συναλλαγών ως προς το χειρισμό τους από τα ίδια τα άτομα (διαχωρισμός καθηκόντων). Με βάση αυτή την αρχή κανένα πρόσωπο δεν διεκπεραιώνει

μία συναλλαγή από την αρχή μέχρι το τέλος της. Επίσης διαφορετικά άτομα πρέπει να χειρίζονται τις λειτουργίες (Ν. Γ. Πρωτοψάλτης, 2001):

- Έγκρισης των συναλλαγών.
- Διενέργειας (εκτέλεσης) των συναλλαγών.
- Φύλαξης και διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται από αυτές.
- Λογιστικής παρακολούθησης των περιουσιακών στοιχείων.
- Η εμπλοκή περισσότερων ατόμων στα διάφορα στάδια διεκπεραίωσης των συναλλαγών και των παραπάνω λειτουργικών διαδικασιών ελαχιστοποιεί τον κίνδυνο ηθελημένων ή αθέλητων λαθών.
- Με μία πρόταση μπορούμε να πούμε ότι η εργασία ενός ατόμου πρέπει να συμπληρώνει οπωσδήποτε την εργασία τουλάχιστον ενός άλλου και να ελέγχεται από κάποιο τρίτο.
- Η μη επικάλυψη αρμοδιοτήτων (οργανωτική αυτοτέλεια αρμοδιοτήτων).
- Το οργανόγραμμα της επιχείρησης πρέπει να παρέχει, στα στελέχη και τους υπαλλήλους της, ξεκάθαρες χωριστές αρμοδιότητες ώστε να συνειδητοποιούν τα καθήκοντα τους και να συνεργάζονται αρμονικά χωρίς την ύπαρξη τριβών που θα οφείλονται σε σύγχυση αρμοδιοτήτων.
- Ένα καλό οργανόγραμμα καθιστά σαφές το ποιός χειρίζεται τι και συμβάλλει στην αποδοτική και αποτελεσματική λειτουργία της επιχείρησης.
- Η εγκεκριμένη από τη διοίκηση ή από ανώτερο εξουσιοδοτημένο όργανο ή πρόσωπο δράση.

- *Η αρχή αυτή υποδηλώνει ότι κάθε συναλλαγή πρέπει να είναι κατάλληλα εγκεκριμένη από το αρμόδιο στο οργανόγραμμα πρόσωπο (ή όργανο) ή από πρόσωπο που έχει εξουσιοδοτηθεί από τους ανώτερους στην ιεραρχία να παρέχει τέτοιες εγκρίσεις.*
- *Η ύπαρξη οδηγιών σχετικά με τις διαδικασίες άσκησης δραστηριοτήτων και διεκπεραίωσης των συναλλαγών.*

2. Κεφάλαιο Δεύτερο : Πάγιο Ενεργητικό και Σύγκριση Διεθνούς Πρακτικής και Ελληνικής Νομοθεσίας

2.1 Ελληνική Νομοθεσία για το Πάγιο Ενεργητικό

Η Διοίκηση της κάθε εταιρείας έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων και Παγίων Ενεργητικών σύμφωνα με τα Λογιστικά Πρότυπα που προδιαγράφονται από την Ελληνική Νομοθεσία. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει σχεδιασμό, εφαρμογή και διατήρηση συστήματος εσωτερικού ελέγχου σχετικά με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση οικονομικών καταστάσεων και παγίου ενεργητικού, απαλλαγμένων από ουσιώδη ανακρίβεια, που οφείλεται σε απάτη ή λάθος (Αγιοσμουρνάκης, Βλ., (2006).

Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει επίσης την επιλογή και εφαρμογή κατάλληλων λογιστικών πολιτικών και την διενέργεια λογιστικών εκτιμήσεων που είναι λογικές για τις περιστάσεις της έρευνας και εξακρίβωσης του Παγίου Ενεργητικού. Ευθύνη βέβαια του κάθε Ελεγκτή και της αντίστοιχης Ελεγκτικής επιχείρησης είναι η έκφραση γνώμης επί αυτών των Οικονομικών Καταστάσεων και του Παγίου Ενεργητικού, με βάση τον έλεγχο που διενεργήθηκε και σύμφωνα με τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα, που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα (Θ.Γ. Γρηγοράκος, 2003).

Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν τη συμμόρφωσή της κάθε επιχείρησης με τους κανόνες δεοντολογίας και το σχεδιασμό και διενέργεια του ελέγχου Παγίου Ενεργητικού με σκοπό την απόκτηση εύλογης διασφάλισης για το

κατά πόσο ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη ανακρίβεια. Ο έλεγχος περιλαμβάνει τη διενέργεια διαδικασιών για την συγκέντρωση ελεγκτικών τεκμηρίων, σχετικά με τα ποσά και τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις. Οι διαδικασίες επιλέγονται κατά την κρίση του ελεγκτή και περιλαμβάνουν την εκτίμηση του κινδύνου ουσιώδους ανακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων, λόγω απάτης ή λάθους.

Για την εκτίμηση του κινδύνου αυτού, ο ελεγκτής λαμβάνει υπόψη το σύστημα εσωτερικού ελέγχου σχετικά με την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων και Παγίων Ενεργητικών, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών για τις περιστάσεις και όχι για την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας. Ο έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών πολιτικών που εφαρμόστηκαν και του εύλογου των εκτιμήσεων που έγιναν από τη διοίκηση, καθώς και αξιολόγηση της συνολικής παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων συμπεριλαμβανομένων των Παγίων της επιχείρησης (Θ.Γ. Γρηγοράκος, 2003).

2.2 Διεθνής Νομοθεσία για το Πάγιο Ενεργητικό

Η έκδοση των Οικονομικών Καταστάσεων και των Παγίων Ενεργητικών σε Διεθνή Βάση ρυθμίζεται από τα Λογιστικά Πρότυπα που ορίζει η νομοθεσία της κάθε χώρας. Η προσπάθεια εναρμόνισης από την Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, κατά το δυνατόν, των διαφορετικών Λογιστικών Προτύπων και Λογιστικών μεθόδων των διαφόρων

χωρών, για παγκόσμια αποδοχή, οδήγησε στη δημιουργία των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (Δ.Λ.Π.) ().

Σημαντικό αποτέλεσμα της εφαρμογής αυτών είναι η αύξηση του βαθμού συγκρισιμότητας των Οικονομικών Καταστάσεων και κατ' επέκταση η αξιοπιστία και η χρησιμότητά τους. Δεδομένου ότι η κάθε χώρα διέπεται από τη δική της φορολογική νομοθεσία για τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος και συνεπώς του αποδοτέου φόρου βάσει των εσόδων και του Παγίου Ενεργητικού της κάθε επιχείρησης, υπάρχουν διαφορές μεταξύ των φορολογικών κανόνων της κάθε χώρας και των λογιστικών κανόνων που ορίζονται από τα Δ.Λ.Π.

Αρχικά οι Οικονομικές Καταστάσεις μιας επιχείρησης συντάσσονται σύμφωνα με τα Δ.Λ.Π. Από την Κατάσταση Αποτελεσμάτων χρήσεως προσδιορίζεται το λογιστικό αποτέλεσμα. Εν συνεχεία καταρτίζεται μια κατάσταση αναμόρφωσης του λογιστικού αποτελέσματος στο φορολογητέο, βάσει των κανόνων που ορίζονται από τις φορολογικές αρχές. Σε αυτή την κατάσταση αναφέρονται όλες οι διαφορές μεταξύ λογιστικού και φορολογητέου αποτελέσματος συμπεριλαμβανομένων των Παγίων Ενεργητικών (Θ.Γ. Γρηγοράκος, 2003).

Οι διαφορές αυτές διακρίνονται σε μόνιμες και προσωρινές. Οι μόνιμες διαφορές αγνοούνται. Οι προσωρινές διαφορές είναι οι διαφορές μεταξύ της λογιστικής αξίας ενός περιουσιακού στοιχείου ή υποχρέωσης στον ισολογισμό και της φορολογικής του βάσης. Αφορούν σε ποσά που, ενώ επηρεάζουν το λογιστικό αποτέλεσμα της τρέχουσας χρήσης, θα διαμορφώσουν το

φορολογικό αποτέλεσμα μιας επόμενης χρήσης. Οι προσωρινές διαφορές διακρίνονται σε:

- *Φορολογητέες προσωρινές διαφορές*
- *Εκπεστέες προσωρινές διαφορές*

Φορολογητέες προσωρινές διαφορές είναι εκείνες οι διαφορές που θα καταλήξουν σε φορολογητέα ποσά κατά τον προσδιορισμό του φορολογητέου κέρδους (φορολογικής ζημιάς) των μελλοντικών χρήσεων, καθώς η λογιστική αξία του στοιχείου του Παγίου Ενεργητικού ή της υποχρέωσης ανακτάται ή διακανονίζεται. Στο μέλλον θα οδηγήσουν σε πληρωμή υψηλότερων φόρων και στο παρόν σε αναγνώριση «Αναβαλλόμενης Φορολογικής Υποχρέωσης», καθώς θα ισχύει:

- *Λογιστική αξία στοιχείου του Ενεργητικού > Φορολογική βάση*
- *Λογιστικά κέρδη > Φορολογικά κέρδη*

Εκπεστέες προσωρινές διαφορές είναι οι διαφορές που θα καταλήξουν σε ποσά που είναι εκπεστέα κατά τον προσδιορισμό του φορολογητέου κέρδους (φορολογικής ζημιάς) των μελλοντικών χρήσεων, καθώς η λογιστική αξία του στοιχείου του Ενεργητικού ή της υποχρέωσης ανακτάται ή διακανονίζεται. Έχουν ως συνέπεια να καταβάλλεται μεγαλύτερος φόρος στην τρέχουσα χρήση και χαμηλότερος σε μελλοντικές αναγνωρίζοντας έτσι Αναβαλλόμενη Φορολογική Απαίτηση (Αγιοσμουρνάκης, Βλ., (2006).

3.3 Σύγκριση Ελληνικής και Διεθνούς Νομοθεσίας

Όπως ήδη αναφέρθηκε και σε προηγούμενες ενότητες, η νομοθεσία της κάθε χώρας και ιδιαίτερα στην Ευρώπη σχετικά με τον υπολογισμό και έλεγχο του Παγίου Ενεργητικού βασίζεται στη χρήση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων. Θα πρέπει βέβαια να αναφερθεί πως στην Ελλάδα, οι παρεχόμενες από τη Λογιστική πληροφορίες, είτε απευθύνονται στη διοίκηση είτε σε τρίτους, για να διαθέτουν βαρύτητα θα πρέπει να είναι συγκρίσιμες διαχρονικά μεταξύ τους μέσα στα πλαίσια της επιχείρησης αλλά και εκτός, με στοιχεία ομοειδών επιχειρήσεων του κλάδου.

Η λογιστική τυποποίηση για τις οικονομικές καταστάσεις και τα Πάγια Ενεργητικά, αποβλέπει στην εξασφάλιση της συγκέντρωσης ομοιογενών και σωστών στοιχείων και πληροφοριών σχετικά με την περιουσιακή διάρθρωση, τη χρηματοοικονομική θέση και την παραγωγική και συναλλακτική δραστηριότητα όλων των οικονομικών μονάδων της χώρας, κατά κλάδους και συνολικά (Θ.Γ. Γρηγοράκος, 2003).

Αυτή η τυποποίηση και συγκρισιμότητα όμως δεν απορρέει μόνο από τις παραδεκτές λογιστικές αρχές στην Ελλάδα αλλά και σε διεθνή βάση. Η αυθαιρεσία πολλών λογιστών, ο αυτοσχεδιασμός σε πολλές περιπτώσεις, χωρίς να αντιβαίνει τις λογιστικές αρχές, καταστρέφει τη συγκρισιμότητα των στοιχείων. Με την καθιέρωση του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου (Γ.Λ.Σ.) επιτυγχάνεται η τυποποίηση και η ομοιομορφία των λογιστικών μεγεθών, τουλάχιστον σε εθνικό επίπεδο πρώτιστα.

Έχει επικρατήσει η λογιστική τυποποίηση να αποκαλείται απλούστερα Γενικό Λογιστικό Σχέδιο στην Ελλάδα. Ο όρος Γενικό Λογιστικό Σχέδιο, παρότι

έχει καθιερωθεί διεθνώς, είναι ατυχής γιατί δίνει την εντύπωση ότι το Γ.Λ.Σ. δεν είναι τίποτε παραπάνω από ένα λογιστικό οδηγό, που αποβλέπει αποκλειστικά και μόνο σε μια τυποποιημένη λογιστική διαδικασία. Στην πραγματικότητα ένα επιστημονικά καταρτισμένο Γενικό Λογιστικό Σχέδιο έχει πολύ βαθύτερους και ευρύτερους σκοπούς οι οποίοι απορρέουν από τα διεθνή λογιστικά πρότυπα.

Δημιουργείται ένα ενιαίο και διεθνές περιβάλλον, κοινό για όλους τους ενδιαφερόμενους, στο λογιστικό τρόπο χειρισμού των συναλλαγών και στην απεικόνιση της οικονομικής κατάστασης και της περιουσιακής διάρθρωσης. Καταργείται η "πολυγλωσσία" και οι επακόλουθες παρερμηνείες. Ακολουθούνται ομοιόμορφοι κανόνες αποτίμησης στοιχείων του Ενεργητικού και του Παθητικού και μέθοδοι απόσβεσης πάγιων στοιχείων με βάση τις παραδεκτές αρχές. Καθορίζονται ενιαίοι κανόνες κοστολόγησης, ενιαία ονοματολογία λογαριασμών και η συνδεσμολογία τους. Τέλος, καθιερώνεται ενιαίος τύπος για τις Οικονομικές καταστάσεις που δημοσιεύονται στη χώρα – έδρα της κάθε εταιρίας και καλούνται ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης, και πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων (Θ.Γ. Γρηγοράκος, 2003).

Τέλος θα πρέπει να αναφερθεί πως στο πάγιο ενεργητικό και για όλες τις χώρες, περιλαμβάνεται το σύνολο των αγαθών, αξιών και δικαιωμάτων που προορίζονται να παραμείνουν μακροχρόνια και με την ίδια περίπου μορφή στην οικονομική μονάδα, με στόχο να χρησιμοποιούνται για την επίτευξη των σκοπών της. Επίσης, περιλαμβάνονται οι συμμετοχές και οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις, οι κατηγορίες στοιχείων πάγιου ενεργητικού και η κατάταξη των στοιχείων γίνεται με βάση τον προορισμό τους και κυρίως με

βάση την κυκλοφοριακή τους ταχύτητα. Επίσης, τα πάγια σε κάθε χώρα διακρίνονται σε ενσώματα πάγια, ασώματες ακινητοποιήσεις ή άυλα πάγια στοιχεία, έξοδα πολυετούς απόσβεσης και συμμετοχές και μακροπρόθεσμες απαιτήσεις (Θ.Γ. Γρηγοράκος, 2003).

3. Κεφάλαιο Τρίτο : Αποσβέσεις Παγίου Ενεργητικού

3.1 Η Έννοια της Απόσβεσης

Η αποσβεστέα αξία των πάγιων κατανέμεται σε κάθε λογιστική χρήση με ομοιόμορφο τρόπο. Για τον υπολογισμό των αποσβέσεων εφαρμόζεται η σταθερή μέθοδος. Οι ετήσιες αποσβέσεις υπολογίζονται με βάση τους προβλεπόμενους από τη νομοθεσία συντελεστές. Δεν επιτρέπεται ο λογισμός αποσβέσεων με συντελεστές μεγαλύτερους από εκείνους που προβλέπονται από τη νομοθεσία. Ο λογισμός αποσβέσεων με μειωμένους συντελεστές επιτρέπεται, με την προϋπόθεση ότι θα χρησιμοποιηθεί ο ίδιος συντελεστής απόσβεσης για όλα τα πάγια στοιχεία που ανήκουν στην ίδια κατηγορία (Αγιοσμυρνάκης, Βλ., (2006).

Ο υπολογισμός των αποσβέσεων γίνεται από το μήνα μέσα στον οποίο τέθηκε σε λειτουργία ή χρησιμοποιήθηκε το περιουσιακό στοιχείο και όχι από το μήνα της αγοράς του ή της καταχώρισής του στα βιβλία. Αν η χρησιμοποίησή του δεν αρχίζει από την αρχή του έτους, τότε η απόσβεση υπολογίζεται μόνο για τους μήνες χρήσης του παγίου. Αν η χρήση είναι υπερδωδεκάμηνη, τότε υπολογίζονται αποσβέσεις για όλους τους μήνες της χρήσης. Για να αναγνωρισθεί η απόσβεση ως εκπεστέο από τα έσοδα έξοδο πρέπει (Βαμβούκας, Α., Γ., (2004):

- *το περιουσιακό στοιχείο να ανήκει κατά κυριότητα στην επιχείρηση*
- *να χρησιμοποιείται από την επιχείρηση*

- *οι αποσβέσεις να έχουν υπολογιστεί με βάση την ισχύουσα νομοθεσία και*
- *το ποσό των αποσβέσεων να έχει καταχωριστεί στα βιβλία της επιχείρησης*

Σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. ακολουθείται ο έμμεσος τρόπος απόσβεσης των πάγιων στοιχείων και των εξόδων εγκατάστασης. Οι αποσβέσεις που διενεργούνται για κάθελογιστική χρήση καταλογίζονται σ' αυτή, με χρέωση του λογαριασμού 66 "αποσβέσεις πάγιων στοιχείων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος" και με πίστωση των από το σχέδιο προβλεπόμενων αντίθετων λογ/μών 10.99, 11.99, 12.99, 13.99, 14.99 και 16.99 (Βαμβούκας, Α., Γ., (2004).

Οι αποσβέσεις των πάγιων διακρίνονται σε τακτικές και πρόσθετες. Οι πρόσθετες (αυξημένες) αποσβέσεις δεν είναι ουσιαστικά αποσβέσεις, αλλά αποτελούν φορολογικό - αναπτυξιακό κίνητρο. Δεν είναι υποχρεωτικές αλλά ούτε και κοστολογήσιμες. Οι προβλεπόμενες από τη φορολογική νομοθεσία, με τη μορφή αναπτυξιακών κινήτρων, πρόσθετες (επιταχυνόμενες) αποσβέσεις καταχωρίζονται στη χρέωση του λογαριασμού 85, "αποσβέσεις πάγιων στοιχείων μη ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος" και τελικά μεταφέρονται στα αποτελέσματα χρήσης (λογαριασμός 86.03) (Βαμβούκας, Α., Γ., (2004).

3.2 Απόσβεση Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων

Απόσβεση καλείται η λογιστική απεικόνιση και ο καταλογισμός σε βάρος κάθε χρήσης της σταδιακής μείωσης της αξίας κάποιων περιουσιακών στοιχείων (κυρίως πάγιων), που είναι αποσβέσιμα (Βαμβούκας, Α., Γ., (2004).

Σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. είναι η χρονική κατανομή της αποσβεστέας αξίας του πάγιου στοιχείου και υπολογίζεται με βάση την ωφέλιμη διάρκεια ζωής του. Οι αποσβέσεις κάθε χρήσης βαρύνουν το λειτουργικό κόστος και αντιπροσωπεύουν τη μείωση της αξίας του πάγιου στοιχείου.

Από λογιστική άποψη η απόσβεση είναι η διαδικασία κατανομής του κόστους απόκτησης του πάγιου στοιχείου στη χρονική περίοδο της ωφέλιμης ζωής του. Αποτελεί έξοδο για την επιχείρηση, που δε συνεπάγεται εκροή μετρητών αλλά επηρεάζει τη ροή μετρητών. Σε απόσβεση υπόκεινται σύμφωνα με τον Ν. 2190/20 όλα τα ενσώματα και ασώματα πάγια στοιχεία καθώς και τα έξοδα εγκατάστασης. Αποσβέσιμο επίσης είναι το πάγιο περιουσιακό στοιχείο που αποκτάται από την οικονομική μονάδα για διαρκή παραγωγική χρήση και έχει ωφέλιμη διάρκεια ζωής μεγαλύτερη του έτους. Αποσβέσιμα θεωρούνται ακόμη τα έξοδα εγκατάστασης.

Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία με την πάροδο του χρόνου υφίστανται μείωση της αξίας τους. Οι παράγοντες που προκαλούν μείωση της αξίας τους είναι :

- *απαξίωση λόγω ξεπερασμένης τεχνολογίας ή λόγω αλλαγής της παραγωγικής κατεύθυνσης σε άλλους τομείς,*
- *φυσιολογική λειτουργική φθορά από την παραγωγική χρήση του πάγιου*
- *έκτακτη λειτουργική φθορά λόγω βλάβης, ατυχήματος κτλ. και-χρονική φθορά.*

Σκοποί των αποσβέσεων είναι:

- Η συγκέντρωση κεφαλαίου για την αντικατάσταση των πάγιων για τη διατήρηση της παραγωγικής δυναμικότητας.
- Η παρουσίαση της πραγματικής εικόνας της περιουσιακής κατάστασης της οικονομικής μονάδας.
- Ο προσδιορισμός του πραγματικού αποτελέσματος της δραστηριότητας.

Από λογιστική άποψη η διενέργειά τους είναι υποχρεωτική σύμφωνα:

- με την αρχή της πραγματικής εικόνας,
- την διατήρηση της περιουσίας,
- την επιβάρυνση της χρήσης με τα πραγματικά έξοδα.

Οι αποσβέσεις κάθε χρήσης επιβαρύνουν τελικά το αποτέλεσμα της οικονομικής μονάδας. Το ποσό των αποσβέσεων αντιπροσωπεύει τη μείωση της αξίας του πάγιου στοιχείου που επέρχεται λόγω της χρήσης του, της παρόδου του χρόνου και της οικονομικής απαξίωσης. Κατά συνέπεια οι αποσβέσεις των πάγιων στοιχείων επηρεάζουν:

- Τη διαμόρφωση των αποτελεσμάτων της χρήσης και τη φορολογία κερδών.
- Τη διαμόρφωση της επενδυτικής πολιτικής.

3.3 Παράγοντες και Διενέργεια Απόσβεσης

Η διενέργεια των αποσβέσεων είναι υποχρεωτική για ισολογισμούς που κλείνουν μετά τις 31/12/1997. Οι αποσβέσεις διενεργούνται με την

σταθερή μέθοδο επί της αξίας κτήσης των πάγιων, με εξαίρεση τα κανούργια μηχανήματα και λοιπό μηχανολογικό εξοπλισμό παραγωγής που αποκτώνται από 1/1/1998 και μετά από βιομηχανικές, βιοτεχνικές μεταλλευτικές, λατομικές και μικτές επιχειρήσεις (Βαμβούκας, Α., Γ., (2004). Σε αυτή την περίπτωση οι αποσβέσεις διενεργούνται είτε με την σταθερή μέθοδο, είτε με την φθίνουσα (μέθοδος του μειωμένου υπολοίπου) με την προϋπόθεση ότι η μέθοδος που θα επιλεγεί για αυτά τα πάγια θα εφαρμόζεται κατά πάγιο τρόπο.

Για τον υπολογισμό των τακτικών αποσβέσεων με την φθίνουσα μέθοδο, τα ανώτατα ποσοστά αποσβέσεων της σταθερής μεθόδου πολλαπλασιάζονται για κάθε πάγιο στοιχείο με το συντελεστή 3 και οι προκύπτοντες συντελεστές υπολογίζονται επί του εκάστοτε υπόλοιπου της αναπόσβεστης αξίας κάθε πάγιου. Σε περίπτωση που η αναπόσβεστη αξία πάγιου στοιχείου, μειωμένη με τις αποσβέσεις που αναλογούν στη χρήση αυτή, είναι μικρότερη του ποσοστού 10% της αξίας κτήσης, προσαυξημένης με τις δαπάνες προσθηκών ή βελτιώσεων ή της αναπροσαρμοσμένης αξίας τους, ολόκληρο το ποσό της αναπόσβεστης αξίας μπορεί να αποσβεστεί μέσα στη διαχειριστική χρήση.

Η απόσβεση των πάγιων, η αξία κτήσης των οποίων δεν υπερβαίνει τα 1.200,00 €, μπορεί να γίνει εξ ολοκλήρου μέσα στη χρήση κατά την οποία τέθηκαν σε λειτουργία (μηχανήματα) ή χρησιμοποιήθηκαν (έπιπλα). Η επιχείρηση υποχρεούται να προβεί στην απόσβεσή τους κατά τον έμμεσο τρόπο και όχι να τα εκπέσει από τα ακαθάριστα έσοδα. Εργαλεία και ανταλλακτικά μηχανημάτων αποσβένονται εξ ολοκλήρου μέσα στην χρήση

κατά την οποία χρησιμοποιήθηκαν για πρώτη φορά (Αγιοσμουρνάκης, Βλ., (2006).

Στις νέες επιχειρήσεις παρέχεται το δικαίωμα για τις τρεις πρώτες χρήσεις που έπονται της χρήσης μέσα στην οποία άρχισε η παραγωγική τους λειτουργία, να αποσβένουν τα πάγια περιουσιακά τους στοιχεία είτε με συντελεστή 0% (ουσιαστικά δεν θα διενεργούν αποσβέσεις) είτε με συντελεστή 50% του ισχύοντος ποσοστού. Την δυνατότητα που θα επιλέξουν, υποχρεούνται να την ακολουθήσουν και στις τρεις πρώτες χρήσεις. Εφόσον όμως το επιθυμούν, μπορούν να διενεργούν αποσβέσεις κατά την διάρκεια των τριών πρώτων χρήσεων με τους ισχύοντες συντελεστές, με την σταθερή ή την φθίνουσα μέθοδο. Τέλος, οι επιχειρήσεις που δε θα ενεργήσουν σε κάποια διαχειριστική χρήση αποσβέσεις σε ένα ή περισσότερα περιουσιακά στοιχεία ή και σε όλα, θα χάσουν το δικαίωμα να ενεργήσουν αυτές σε μεταγενέστερες χρήσεις (Βαμβούκας, Α., Γ., (2004).

4. Κεφάλαιο Τέταρτο : Μεθοδολογία και Τρόπος Συλλογής Πηγών και Πληροφοριών Εκπόνησης Πτυχιακής Εργασίας

Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται οι τρόποι με τους οποίους ολοκληρώθηκε η συγκέντρωση των απαραίτητων στοιχείων για την συγγραφή αυτής της πτυχιακής εργασίας. Η συλλογή των στοιχείων ολοκληρώθηκε μέσω βιβλιογραφικής έρευνας και σχετικών πληροφοριών για τη λειτουργία των επιχειρήσεων στην Ελλάδα, ως προς την περιγραφή και διερεύνηση του Παγίου Ενεργητικού σε αυτές καθώς και τις αντίστοιχες συγκρίσεις διεθνούς πρακτικής και της Ελληνικής Νομοθεσίας.

Από τις αντίστοιχες πηγές που αφορούν το συγκεκριμένο αντικείμενο μελέτης, εξάχθηκαν χρήσιμα συμπεράσματα σχετικά το πως εκτελούνται επίσης οι οικονομικοί έλεγχοι αυτές βάσει των σχετικών Νόμων που ισχύουν για το Πάγιο Ενεργητικό και τελικά ποιοι είναι οι σκοποί και οι στόχοι που πρέπει να εκπληρώνουν ως προς την Ελληνική και Διεθνή Πρακτική. Επίσης στην αναζήτηση συμπληρωματικών πληροφοριών βοήθησαν κάποιες σημειώσεις από βιβλία και πληροφορίες από το διαδίκτυο, τα οποία έχουν γραφτεί και παρουσιαστεί από άλλους συγγραφείς πρωτύτερα.

Θα πρέπει να αναφερθεί πως η συλλογή πληροφοριών και δεδομένων αποτελούν τα κύρια στοιχεία μιας έρευνας και καταγραφής αυτής, σχετικά με την μελέτη ενός φαινομένου ή γεγονότος όπως και στην συγκεκριμένη περίπτωση (Saunders et all, 2005). Επιπλέον μπορούν να χαρακτηριστούν ως πρωτογενή στοιχεία για την έρευνα ενός θέματος, αφού παρέχουν

σημαντικές πληροφορίες για αυτή αλλά και τις υποθέσεις που μπορούν να γίνουν. Οι πληροφορίες και τα δεδομένα σε αυτήν την συγκεκριμένη φάση μπορούν να τροφοδοτήσουν την σχεδιαστική διαδικασία του πλάνου θα παρουσιαστεί στην συγκεκριμένη έρευνα και πτυχιακή εργασία. Σε αυτό το πλάνο μπορούν να αναφέρονται ξεκάθαρα ο τρόπος με τον οποίο πραγματοποιήθηκε η συλλογή των πληροφοριών και πως τεκμηριώνονται μέσα στην μελέτη και εργασία.

Η έρευνα η οποία διεξήχθη στην συγκεκριμένη μελέτη, βοήθησε την φοιτήτρια στην κατανόηση του θέματος της πτυχιακής της εργασίας αλλά και στα καθημερινά γεγονότα που συνδέονται άμεσα με το θέμα που παραθέτει. Οι άνθρωποι διεξάγουν κάποια έρευνα για να συλλέξουν αποτελέσματα με ένα συστηματικό τρόπο, και επομένως να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους (Saunders et all, 2005). Κάθε ακαδημαϊκή έρευνα απαιτεί μια “μεθοδολογία” προκειμένου να αναλύσει τα αποτελέσματα. Αυτή αποτελείται από τρόπους και μεθόδους παραγωγής και ανάλυσης δεδομένων έτσι ώστε οι διάφορες θεωρίες να δοκιμαστούν και να γίνουν αποδεκτές είτε να απορριφθούν.

Επομένως η μεθοδολογία η οποία χαρακτηρίζεται ως πρωταρχική, σχετίζεται τόσο με την λεπτομερή έρευνα μέσω της οποίας συλλέγονται τα δεδομένα καθώς και με τις πιο γενικές φιλοσοφικές απόψεις. Ο τρόπος που σκεφτόμαστε σχετικά με την ανάπτυξη των γνώσεων μας, επηρεάζει σημαντικά τον τρόπο με τον οποίο διεξάγουμε την έρευνα (Zikmund W.G., 2000).

4.1 Συλλογή Δεδομένων

Λόγω της βιβλιογραφικής φύσης της συγκεκριμένης εργασίας, ένα είδος μεθοδολογίας δευτερογενούς έρευνας χρησιμοποιείται για να οδηγήσει στα αποτελέσματα τα οποία επιθυμεί η φοιτήτρια. Ένας αριθμός μεθόδων εμπλέκεται, προκειμένου να την καταστήσει ικανή να επιτύχει μια μεγαλύτερη κατανόηση των πηγών που χρειάζεται για την ανάλυση των σκέψεων της σχετικά με το θέμα που ερευνά. Αυτό είναι αναγκαίο μέσα σε μια έρευνα και μελέτη, καθώς τα αποτελέσματα τα οποία συλλέγονται από μια συγκεκριμένη περιοχή μπορούν να είναι περισσότερο αποτελεσματικά από εκείνα που προέρχονται από κάπου αλλού. Κάθε μέθοδος συλλογής δεδομένων έχει τόσο πλεονεκτήματα όσο και μειονεκτήματα.

Ο συνδυασμός λοιπόν μεθόδων συλλογής πληροφοριών και δεδομένων, βοηθά σημαντικά στο να μειωθούν τα μειονεκτήματα που μπορούν να παρουσιαστούν στην έρευνα και τα οποία η συγγραφέας θέλει να ελαχιστοποιήσει. Βέβαια όπως θα αποδειχτεί και στην συνέχεια και όπως ήδη αναφέρθηκε παραπάνω, η έρευνα και μελέτη του συγκεκριμένου θέματος βασίζεται καθαρά σε βιβλιογραφική έρευνα και συλλογής σχετικών στοιχείων για τη λειτουργία των επιχειρήσεων στην Ελλάδα, ως προς την περιγραφή και διερεύνηση του Παγίου Ενεργητικού σε αυτές καθώς και τις αντίστοιχες συγκρίσεις διεθνούς πρακτικής και της Ελληνικής Νομοθεσίας.

4.2 Δευτερεύων Δεδομένα

Ως Δευτερεύων δεδομένα περιγράφονται εκείνα στα οποία οι πληροφορίες συλλέγονται και καταγράφονται από κάποιον άλλον νωρίτερα

και για σκοπούς, οι οποίοι είναι διαφορετικοί από εκείνους του συγγραφέα (Saunders et all, 2005). Τα δευτερεύων δεδομένα παρέχουν την βάση για ένα καλό ιστορικό πληροφοριών, θέτοντας ικανή την φοιτήτρια να καταλάβει το αντικείμενο εργασίας της καθώς και να παρέχουν σημαντικές πληροφορίες για στήριξη των θεωριών από την πρωταρχική έρευνα. Είναι ευνόητο λοιπόν ότι μπορεί ευκολότερα κάποιος να βρει δευτερεύων δεδομένα για την έρευνα του, αφού αυτά έχουν γραφτεί προηγουμένως και έχουν εκδοθεί σε κάποια έντυπο τύπο ή στο διαδίκτυο. Τα περιοδικά και ο έντυπος τύπος είναι πρωταρχική φιλολογική πηγή για κάθε πληροφορία. Τα άρθρα σε αυτά είναι ικανοποιητικά προσβάσιμα και αναφέρονται σε ποικίλα θέματα της καθημερινότητας (Zikmund W.G., 2000).

Επιπλέον τα βιβλία αλλά και τα άρθρα τα οποία χρησιμοποιήθηκαν σε αυτήν την συλλογή πληροφοριών και προτάσεων, παρείχαν πληροφορίες οι οποίες έδωσαν στον φοιτητή την ευκαιρία να αναπτύξει αναλυτικά τις θέσεις του στην συγκεκριμένη έρευνα. Πάντα τα βιβλία αποτελούν μια αξιόπιστη μέθοδο συλλογής πληροφοριών, καθώς έχουν γραφτεί για ένα συγκεκριμένο σκοπό και παρέχουν συγκροτημένη σκέψη και ανάπτυξη αντικειμένου.

Το σημαντικότερο όμως πλεονέκτημα των δευτερογενών στοιχείων αφορά το μικρό κόστος και το σύντομο χρονικό διάστημα που απαιτείται για τη συλλογή τους. Αν οι πληροφορίες που απαιτούνται είναι διαθέσιμες με τη μορφή δευτερογενών στοιχείων, ο ερευνητής απλά χρειάζεται να προστρέξει στην πηγή τους, να τα εντοπίσει και να τα συγκεντρώσει. Αυτό συνήθως απαιτεί μικρό χρονικό διάστημα και μικρό κόστος. Ακόμη και στην περίπτωση που υπάρχει κάποια χρέωση για τη χρήση τους, το κόστος είναι πολύ

μικρότερο από αυτό που θα απαιτείτο για να συγκεντρώσει η εταιρεία τα στοιχεία αυτά. Πρέπει όμως να έχουμε υπόψη μας ότι όταν χρησιμοποιούνται δευτερογενή στοιχεία, είναι πολλές φορές αναγκαίο να γίνουν υποθέσεις και παραδοχές ώστε να καταστεί δυνατή η όσο αποτελεσματικότερη χρήση τους. Ο αποφασιστικός παράγοντας εδώ είναι η χρησιμοποίηση “λογικών” υποθέσεων και παραδοχών.

4.2.1 Μειονεκτήματα Δευτερογενών Δεδομένων

Παρά την σπουδαιότητα αλλά και την χρησιμότητα που παρουσιάζουν τα δευτερογενή δεδομένα στην διεκπεραίωση και συλλογή στοιχείων, εμφανίζουν τρία (3) σημαντικά προβλήματα :

- ❖ *Διαθεσιμότητα* : Για συγκεκριμένα προβλήματα είναι δυνατόν να μην υπάρχουν δευτερογενή δεδομένα
- ❖ *Ακρίβεια* : Ελλείψεις και μεθοδολογικές λεπτομέρειες που τις περισσότερες φορές δεν αναφέρονται καθόλου
- ❖ *Επάρκεια* : Μπορεί να υπάρχουν δευτερογενή δεδομένα τα οποία είναι διαθέσιμα και αρκετά ακριβή, αλλά να μην επαρκούν για να καλύψουν τις ανάγκες του συγγραφέα ή ερευνητή ενός θέματος

4.3 Ανάλυση Δεδομένων

Τα στοιχεία που συλλέγονται από την φοιτήτρια παράγουν ποιοτικά δεδομένα, τα οποία αναλύονται και επεξεργάζονται από το άτομο αυτό. Οι απαντήσεις που προσφέρονται σε αυτήν και σε συνδυασμό με τις πηγές που η ίδια έχει επιλέξει για να τεκμηριώσει την έρευνα της, θα την βοηθήσουν στην

συνέχεια να εκτιμήσει σωστά τα γεγονότα και τις πηγές αυτές και να καταλήξει στα συμπεράσματα της. Θα προχωρήσει έτσι με αυτό τον τρόπο στην καταγραφή των απόψεων της αλλά και του τι πραγματικά συμβαίνει με το θέμα που θέλει να αναλύσει εις βάθος.

Επίλογος

Αναφορικά με το Πάγιο Ενεργητικό των επιχειρήσεων και τη πώληση στοιχείων ενεργητικού, η ρευστοποίηση στην διάρκεια της λογιστικής χρήσης στοιχείων του ενεργητικού που ανήκουν στην εταιρεία πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σαν μέρος του εισοδήματος για εκείνο το έτος.

Η εξάσκηση κρατικής πολιτικής πρέπει να αποδέχεται το κρατικό περιβάλλον και να δημιουργεί μια αποτελεσματική λειτουργία και ανάπτυξη αυτού. Οι επιχειρήσεις που χαρακτηρίζονται ως επιτυχημένες, μπορούν να απολαμβάνουν το πλεονέκτημα της επιτυχίας τους και να είναι σε θέση να μπορούν να σταματούν την λειτουργία τους έως ότου εξυγιανθεί η αγορά. Η κρατική πολιτική που εξασκείται, θα πρέπει πάντα να έχει ως πρωταρχικό σκοπό την κοινωνική συνεισφορά των διαφόρων επιχειρήσεων. Θα πρέπει να φροντίζει για την εφαρμογή των νόμων και των κανόνων ανταγωνισμού αλλά και την δίκαιη διανομή διαφόρων κοινωνικών πλεονασμάτων.

Η συλλογή των στοιχείων ολοκληρώθηκε μέσω βιβλιογραφικής έρευνας και σχετικών πληροφοριών για τη λειτουργία των επιχειρήσεων στην Ελλάδα, ως προς την περιγραφή και διερεύνηση του Παγίου Ενεργητικού σε αυτές καθώς και τις αντίστοιχες συγκρίσεις διεθνούς πρακτικής και της Ελληνικής Νομοθεσίας.

Το πάγιο ενεργητικό και το κυκλοφορούν ενεργητικό περιλαμβάνεται στις βασικές ομάδες λογαριασμών του ενεργητικού. Αν πάρουμε σαν αφετηρία τα παραπάνω λογιστικά δεδομένα έχουμε την δυνατότητα να

υπολογίσουμε ένα πλήθος αριθμοδεικτών που καθορίζουν την σχέση μεταξύ των διαφόρων παραμέτρων που αφορούν την επιχείρηση.

Τέλος με βάση τις παραπάνω επισημάνσεις οι αναλυτές-επενδυτές των επιχειρήσεων, θα πρέπει να προσδιορίσουν από τις δημοσιευμένες οικονομικές εκθέσεις και μετά από συζήτηση με την Διοίκηση της επιχείρησης σε ποιο βαθμό τα δημοσιευμένα στοιχεία της είναι αντιπροσωπευτικά της παραγωγικής διαδικασίας ή αν ο μηχανολογικός εξοπλισμός με τον οποίο πραγματοποιείται το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής είναι ενοικιασμένος και έτσι δεν εμφανίζεται στον ισολογισμό.

Βιβλιογραφία

Αγγλική Βιβλιογραφία

- ❖ Bairoch, P., (1993), “Economics and World History”, New York : Cambridge University Press
- ❖ Clarke T. & Clegg S., (1998), “Changing Paradigms: The Transformation of Management Knowledge for the 21st Century”, Profile Books Ltd., London
- ❖ Jankowich, (2004), “Research Methods for studies and projects”, London: Macmillan Press Ltd.
- ❖ Kregel J., (1994), “Capital flows : Globalisation of Production and Financing Development”, London : Routledge
- ❖ Livessey, Fr., (1986), “A Modern Approach to Economics”, McGraw Edition
- ❖ Maddison A., (1989), “The World Economy in the Twentieth Century”, New York : Free Press
- ❖ Maddison A., (1995), “Monitoring the World Economy”, New York Dover Publications, Inc.
- ❖ Maddison A., (1982), “Phases of Capitalist Development”, London : Routledge
- ❖ Sachs J., Warner A., (1995), “Economic Reform and the Process of Global Integration”, Cambridge University Press
- ❖ Saunders M., Lewis P. and Thornhill A., (2000), “Research Methods For Business Students”, London: Prentice Hall.

- ❖ Saunders et al, (2005), “Specified ways for research and analysis of data”, Prentice Hall
- ❖ Senior B. & Fleming J., (2005), “Organizational Change”, Prentice Hall, 3rd edition, London
- ❖ Thomson J. & Martin F., (2005), “Strategic Management: Awareness and Change”, Thomson Learning, 5th edition, London
- ❖ Sekaran U., (1992), “Research Methods for Business, A Skill Building Approach”. New York: John Wiles and Sons Inc.
- ❖ Zikmund W.G., (2000), “Business Research Methods”. London: Harcourt college publishers.

Ελληνική Βιβλιογραφία

- ❖ Αγιοσμυρνάκης, Βλ., (2006), “Διεθνείς οικονομικές σχέσεις”, Εκδόσεις Rosili
- ❖ Βαμβούκας, Α., Γ., (2004), “Διεθνείς οικονομικές σχέσεις”, Εκδόσεις Μπένου
- ❖ Γεωργακόπουλος, Θ., Α., (2002), “Δημόσια οικονομική και δημοσιονομική νομοθεσία”, Εκδόσεις Το Οικονομικό
- ❖ Γεωργίου, Δ., (1995), “Διεθνές Εμπόριο”, Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική
- ❖ Κόγκας, Δ., (2007), “Στρατηγικό Επιχειρησιακό Περιβάλλον-Στρατηγική Διοίκηση”, έκδοση Γ. Μπένου, Αθήνα
- ❖ Μπουραντάς Δ., Παπαλεξανδρή Ν., (1998), “Εισαγωγή στη Διοίκηση Επιχειρήσεων”, Αθήνα, Ε. Μπένου
- ❖ Παπαδάκης, Β., (2002), “Στρατηγική των επιχειρήσεων”, εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα.

- ❖ Πουρναράκης, Κ., (1996), “Διεθνή Οικονομική”, Εκδόσεις Κυριακίδη Αφοί
- ❖ Καραντώνης, Ηλ., (1995), “Διεθνείς Οικονομικές σχέσεις”, Εκδόσεις Κυριακίδη Αφοί
- ❖ Τζωρτζάκης Κ. & Τζωρτζάκη Α., (1999), “Οργάνωση & Διοίκηση: Μάνατζμεντ Νέες Ιδέες & Τεχνικές στον 21^ο Αιώνα”, 2^η Έκδοση, Αθήνα, Rosili
- ❖ Χολέβας Γ., (1997), “Διεθνείς Εμπορικές σχέσεις – Διεθνές Εμπόριο”, Εκδόσεις Interbooks
- ❖ Χολέβας Γ., (1995), “Οργάνωση και Διοίκηση”, εκδόσεις Interbooks, Αθήνα
- ❖ Montana P. & Charnov B., 2005, “*Μάνατζμεντ*”, 3^η Αμερικάνικη Έκδοση, Αθήνα, Κλειδάριθμος
- ❖ Ν. Γ. Πρωτοψάλτης, 2001, “*Σύστημα Οργανώσεων Εσωτερικού Ελέγχου Επιχειρήσεων*”, Αθήνα
- ❖ Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Επ. Π. Σπηλιωτόπουλος, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2001 (11^η Έκδοση)
- ❖ Φορολογικό Δίκαιο, Κ. Δ. Φινοκαλιώτης, Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη, 1999 (Β Έκδοση)
- ❖ Φορολογικόν Δίκαιον, Λ. Γ. Θεοχαρόπουλος, Θεσσαλονίκη, 1981 (Τόμος Α)
- ❖ Φορολογία Εισοδήματος, Δ. Αντωνόπουλος & Η. Κατούδης, Αθήνα, 2008 (Δ' Έκδοση)
- ❖ Φορολογία Κεφαλαίου, Α. Κράτση, Εκδόσεις Κράτση, Αθήνα, 2008
- ❖ Περιοδικό Επιχείρηση, www.epixeirisi.gr

- ❖ www.taxheaven.gr, 2009
- ❖ Δ. Φάκος, 2004, “Ο Εσωτερικός Έλεγχος των Επιχειρήσεων”, Αθήνα
- ❖ Θ.Γ. Γρηγοράκος, 2003, “Γενικές Αρχές Ελεγκτικής”, Επανεκδοση
ΙΕΟΕΛ